

فصل اول

شرکت تضامنی

● نام درس : حسابداری پیشرفته (۱)

مقدمه:

تاجر شخصي است که مالکیت و اداره يك موسسه انفرادي را به عهده دارد و سازمان تشکيلاتي عمليات وي ساده ترين شکل را دارد و قتي عمليات تجارتي او گسترش مي يابد به سرمايه بيشتري نياز خواهد داشت.

شرکت تضامني :

شرکت تضامني شرکتي است که تحت اسم مخصوص براي امور تجاري بين دويا چند نفربا مسئوليت تضامني تشکيل مي شود .
در اسم شرکت تضامني بايد عبارت شرکت تضامني و لا اقل يك نفر از شرکا ذکر شود.

شرکت تضامنی اگر دارای کافی برای تأدیه تمام قروض نداشته باشد هر یک از شرکاء شرکت مسئول پرداخت تمام قروض شرکت می باشند هرقراری بین شرکا برخلاف این باشد درمقابل اشخاص ثالث بی اثر است.

شرکت تضامنی مشابه موسسات انفرادی است بجز آنکه در مالکیت های انفرادی فقط شخص مالک است که موسسه را اداره مینماید در حالی که در شرکتهای تضامنی دو یا چند نفر در مالکیت آن سهام می باشند.

انواع شرکاء:

در شرکت تضامنی شرکا به صورت مختلف ظاهر می شوند که عبارتند از:

۱. شریک فعال

۲. شریک غیر فعال

۳. شریک اسمی یا ظاهری

۴. شریکی که فقط دستور مهاجرت دارند

۵. شریک فرعی

۶. شریک لفظی یا حرفی

شريك فعال:

در شرکت تضامني شرکائي هستند که به طور فعال در هدایت امور تجارت مشارکت دارند که در این صورت به انها شريك فعال يا واقعي مي گویند .

شريك غير فعال:

شركائي هستند كه در امور تجارت به طور فعال شركت نمي نمايند كه آنها را شريك غير فعال (خفته) مينامند.

شريك اسمي يا ظاهري :

شريكي است كه نام خود را به شركت تضامني اعطا مي كند بدون آنكه مبلغی در شركت سرمايه گذاري نمايد و يا در منافع سهم باشد.

شریکي که فقط در سود مشارکت دارد :

شریکي است که مخاطره زیان را نمی پذیرد و فقط در سود شرکت مشارکت دارد.

شريک فرعي :

موقعي که شريکي با توافق، سهم سود خود در شرکت تضامني را با شخص ديگري خارج از شرکت تسهيم نمايد، شخص خارج از شرکت را شريك فرعي مي نامند.

شريک لفظي يا حرفي :

اين نوع شريك، شريك واقعي نبوده اما به طور لفظي يا کتبي و يا با جنبه رفتاري خودش را شريك معرفي مي نمايد، يا با آگاهي و شناخت به خودش اجازه مي دهد که به عنوان يك شريك در شرکت مطرح باشد.

اساس و پايه شرکت تضامني عبارتست از:

۱. توافقنامه يا شرکتنامه

۲. تجارت

۳. شرکاء

۴. تسهيم سود

۵. تضامن و نمايندگي تضميني

توافقتنامه یا شرکتنامه :

شرکت تضامنی با امضای شرکتنامه بین اشخاص یا شرکاء موجودیت پیدا می کند در واقع شرکت تضامنی با توافق یا بیان (توافق کتبی یا شفاهی) بین چند نفر ایجاد می شود.

تجارت :

شرکت تضامنی برای اینکه به طور قانونی فعالیت تجاری نماید ایجاد و تشکیل می یابد.

شرکاء :

شرکت تضامني داراي حداقل ۲ نفر و حداکثر ۲۰ نفر شريك (در بعضي از کشورها) مي باشد.

تسهيم سود :

اصولا در شركت تضامني مانند ساير امور تجارتي تلاش مي شود كه منجر به كسب درآمد و سود شود تا آن را ميان شركاء به عنوان يك حق و حقوق مکتسب تسهيم نمايد گاهي ممكن است دو و يا چند شريك از زيان معاف باشند.

تضامن و نمایندگی تضمینی :

تضامن و نمایندگی تضمینی متقابل مهمترین اصل شرکت تضامنی است و هر شریک دو وظیفه وکیل و موکل را در مقابل سایر شرکا به عهده دارد.

حساب سرمایه ثابت:

حساب سرمایه شرکاء معادل مبلغی که در شرکتنامه قید شده در دفاتر شرکت ثبت می شود. هر گونه در سرمایه می بایست در اداره ثبت شرکتها به ثبت برسد.

حساب سرمایه متغیر:

سرمایه شرکاء تنها شامل رقم مندرج در شرکت نامه نبوده و هرگونه برداشت سهم سود و زیان و پاداش و حقوق شرکاء در این حساب منظور می شود.

حساب جاري شركاء:

براي هر يك از شركاي شركت تضامني در دفاتر حساب جداگانه اي تحت عنوان " حساب جاري شركاء " افتتاح مي گردد و هرگونه برداشت سهم سود و زيان و پاداش در اين حساب منظور مي شود.

حساب وام شرکاء:

وقتي شرکتهاي تضامني دچار تنگنای مالي مي شوند و شرکاء حاضر به افزايش سرمايه نمي شوند يکي از اين شرکاء با توافق بقيه اين مشکل را رفع مي کند و به شرکت وام مي دهد و در مقابل سود تضمين شده اي دريافت مي کند.

حساب اندوخته عمومي:

در شرکت تضامني هر ساله بخشي از سود جاري بعنوان اندوخته عمومي کنارگذارد مي شود که در موقع ورود خروج شريك و يا انحلال اندوخته بين شرکاء تسهيم مي شود.

تسهیم سود و زیان:

سود و زیان به نسبت سرمایه ای که شرکاء در شرکت در آورده اند بین آنها تقسیم میگردد مگر آنکه شرکتنامه ترتیب دیگری را معین کرده باشد .

مثال ۱: آقایان الف و ب و ج تشکیل یک شرکت تضامنی الف و شرکاء را می دهند و به امر تجارت کالا می پردازند. سرمایه شرکاء به ترتیب عبارت است از : الف ۱۰۰۰۰۰۰ ریال ب ۶۰۰۰۰۰ ریال و ج ۴۰۰۰۰۰ ریال. وضعیت سرمایه آنها در تاریخ ۲۹/۱۲/۸۱ به شرح زیر می باشد:

حساب سرمایه الف

۱۰۰۰۰۰۰	سرمایه اولیه ۱/۱/۸۱	۲۰۰۰۰۰	برداشت ۱/۳/۸۱
100000	سرمایه گذاری مجدد ۱/۹/۸۱	۲۰۰۰۰۰	برداشت 81/7/1
<u>۱۰۰۰۰۰</u>	<u>سرمایه گذاری مجدد 81/10/1</u>		
1200000	جمع	۴۰۰۰۰۰	

حساب سرمايه ب

۶۰۰۰۰۰	۱/۱/۸۱ سرمايه اوليه	۱۰۰۰۰۰	81/10/1 برداشت
۳۰۰۰۰۰	۱/۲/۸۱ سرمايه گذاري مجدد		
۲۰۰۰۰۰	۱/۱۱/۸۱ سرمايه گذاري مجدد		
1100000		۱۰۰۰۰۰	

حساب سرمایه ج

۴۰۰۰۰۰ سرمایه اولیه ۱/۱/۸۱

۴۰۰۰۰۰

حالت اول: تقسیم سودوزیان در شرکت به طور مساوی صورت پذیرد به فرض آنکه سودخالص حاصل از عملیات شرکت ۲۴۰۰۰۰۰ ریال باشد نحوه ثبت در دفاتر شرکت به شرح زیر است :

(جواب)

حساب سودوزيان ۲۴۰۰۰۰۰

حساب سرمايه الف ۸۰۰۰۰۰

حساب سرمايه ب ۸۰۰۰۰۰

حساب سرمايه ج

800000

تقسيم سود به نسبت مساوي بين شركاء

$$۲۴۰۰۰۰۰ / ۳ = ۸۰۰۰۰۰$$

سهم هر يك از شركاء

حالت دوم: تقسیم سود و زیان در شرکت به يك نسبت معیني صورت پذیرد فرض کنیم تسهیم سود و زیان در شرکت فوق الذکر به ترتیب الف ۲ وب ۲ وج ۱ باشد نحوه ثبت چنین خواهد بود:

(جواب)

۲۴۰۰۰۰۰

حساب سود و زیان

حساب سرمایه الف

۹۶۰۰۰۰

۹۶۰۰۰۰

حساب سرمایه ب

۴۸۰۰۰۰

حساب سرمایه ج

(جواب)

$$2 + 2 + 1 = 5$$

سهم الف

$$240000 * 5/2 = 960000$$

سهم ب

$$240000 * 5/2 = 960000$$

سهم ج

$$240000 * 5/1 = 480000$$

تسهيم سود و زيان :

حالت اول : تسهيم سود و زيان در شركت به نسبت مساوي صورت مي پذيرد.

حالت دوم : تسهيم سود و زيان به يك نسبت معين صورت مي پذيرد.

حالت سوم تسهیم سود و زیان:

تقسیم سود و زیان در شرکت به نسبت سرمایه صورت پذیرد تعیین میزان سرمایه برای تسهیم سود و زیان سه حالت دارد.

۱. به نسبت سرمایه اولیه شرکاء
۲. به نسبت پایان دوره مالی
۳. به نسبت میانگین سرمایه ها

سود تضمین شده سرمایه:

اگر سرمایه شرکاء نامساوی باشد و تقسیم سود و زیان بین آنها به طور مساوی صورت گیرد در صورت تساوی سایر شرایط حق شریکی که سرمایه زیادتری دارد از بین می رود برای رفع این مشکل به سرمایه شرکاء سود تضمین شده داده می شود.

مثال ۲: در شرکت تضامنی احمد و شرکاء سود و زیان به نسبت احمد ۵/۲ و محمود ۵/۲ و حامد ۵/۱ انجام می گیرد. سرمایه شرکاء به ترتیب ۱۰۰۰۰۰۰ ریال و ۸۰۰۰۰۰۰ ریال و ۷۰۰۰۰۰۰ ریال می باشد.

در سال ۱۳۷۳ سود خالص ۲۰۰۰۰۰۰ ریال می باشد. به سرمایه شرکاء ۱۲٪ سود تضمین شده داده می شود. مطلوب است تقسیم سود زیان شرکت:

جواب)

سود تضمین شده سهم احمد

$$۱۰۰۰۰۰۰ * ۱۲\% = ۱۲۰۰۰۰$$

سود تضمین شده سهم محمود

$$۸۰۰۰۰۰ * ۱۲\% = ۹۶۰۰۰$$

سود تضمین شده سهم حامد

$$۷۰۰۰۰۰ * ۱۲\% = ۸۴۰۰۰$$

سود تضمين شده شركاء

$$120000 + 96000 + 84000 = 300000$$

$$240000 - 300000 = 210000$$

سود سهم احمد

$$210000 * 5/2 = 84000$$

سود سهم محمود

$$210000 * 5/2 = 84000$$

سود سهم حامد

$$210000 * 5/1 = 420000$$

تقسيم سود

(جواب)

٢٤٠٠٠٠٠	سود خالص	سود تضمين شده شركاء
	١٢٠٠٠٠	احمد
	٩٦٠٠٠	محمود
	<u>٨٤٠٠٠</u>	حامد
	٣٠٠٠٠٠	جمع
	سهم سود شركاء	
	٨٤٠٠٠	احمد
	٨٤٠٠٠	محمود
	<u>٤٢٠٠٠٠</u>	حامد
	<u>٢١٠٠٠٠٠</u>	جمع
	٢٤٠٠٠٠٠	توازن
٢٤٠٠٠٠٠		

جواب

۲۴۰۰۰۰۰	حساب سود و زیان
۹۶۰۰۰۰	سرمایه احمد
۹۳۶۰۰۰	سرمایه محمود
۵۰۴۰۰۰	سرمایه حامد

$$۱۲۰۰۰۰ + ۸۴۰۰۰۰ = ۹۶۰۰۰۰$$

$$۹۶۰۰۰ + ۸۴۰۰۰۰ = ۹۳۶۰۰۰$$

$$۸۴۰۰۰ + ۴۲۰۰۰۰ = ۵۰۴۰۰۰$$

سود خالص:

برای تقسیم سود خالص بین شرکاء ابتدا پاداش را از سود خالص کسر میکنیم و اگر سود تضمین شده داشته باشیم بعد از پاداش سود تضمین شده را از سود خالص کسر میکنیم و ما بقی بین شرکاء تقسیم می شود./

مثال ۳: فرض کنیم در شرکت تضامنی الف و شرکاء که سود و زیان را به نسبت ۳ و ۲ تقسیم می کنند سود خالص سال ۱۳۷۲ مبلغ ۳۵۰۰۰۰۰ ریال می باشد آقای ب مدیر شرکت است مقرر شده که ۲۰٪ سود خالص را بعنوان پاداش به نامبرده پرداخت نماید:

(جواب)

۱. اگر پاداش هزینه عملیاتی محسوب نشود:

پاداش آقای ب

$$۳۵۰۰۰۰۰ * ۲۰\% = ۷۰۰۰۰۰$$

$$۳۵۰۰۰۰۰ - ۷۰۰۰۰۰ = ۲۸۰۰۰۰۰$$

$$۳۵۰۰۰۰۰$$

$$۳ + ۲ = ۵$$

$$۲۸۰۰۰۰۰ * ۵/۳ = ۱۶۸۰۰۰۰$$

$$۲۸۰۰۰۰۰ * ۵/۲ = ۱۱۲۰۰۰۰$$

سود سهم الف

سود سهم ب

(جواب)

نحوه ثبت تقسیم سود در شرکت به این ترتیب خواهد بود:

حساب سود و زیان ۳۵۰۰۰۰۰

حساب سرمایه الف

۱۶۸۰۰۰۰

حساب سرمایه ب

۱۸۲۰۰۰۰

تقسیم سود و زیان شرکت

سهم ب

$۱۱۲۰۰۰۰ + ۷۰۰۰۰۰ (\text{پاداش}) = ۱۸۲۰۰۰۰$

(جواب)

۲. اگر پاداش هزینه عملیاتی محسوب شود:

سودخالص پس از کسر پاداش

$$۳۵۰۰۰۰۰ - ۵۸۳۳۳۳ = ۲۹۱۶۶۶۷$$

پاداش ب هزینه عملیاتی است بنابراین:

۲۹/۱۲/۷۱ حساب هزینه پاداش

۵۸۳۳۳۳

پاداش پرداختی

۵۸۳۳۳۳

(جواب)

$$2916667 * 5 / 3 = 1750000$$

سهم الف

$$2916667 * 5 / 2 = 1166667$$

سهم ب

2916667

حساب سود و زیان

1750000

حساب سرمایه الف

1166667

حساب سرمایه ب

تسهیم سود و زیان

حقوق شرکاء:

قبل از تقسیم سود برای شرکائی که دارای مشاغل موظف در شرکت می باشند باید حقوقی در نظر گرفته شود . میزان حقوق باید متناسب با فعالیت های انجام شده و تقریباً مشابه با سایر مؤسسات باشد .

مثال ۴: احمدو محمود دريك شركت تضامني شريكند و سود
وزيان رابه نسبت مساوي تقسيم مي كنند. محمود به عنوان
مدیر فروش انجام وظیفه مي نمايد و هر ماهه معادل
۳۰۰۰۰۰ ريال حقوق دريافت مي نمايد. سرمايه شركاء
احمدو محمود به ترتيب ۶۰۰۰۰۰۰ ريال و ۴۰۰۰۰۰۰۰ ريال
ميباشد. سود خالص شركت ۱۰۰۰۰۰۰۰ ريال ميباشد.

جواب)

نحوه تقسیم سودوزیان در این شرکت عبارت است از:

حساب هزینه حقوق ۳۰۰۰۰۰

حساب جاری محمود ۳۰۰۰۰۰

ثبت حقوق آقای محمود و واریز به حساب جاری

(جواب)

**براي تقسيم سود و زيان در پايان سال اين سند صادر
ميشود:**

/ ۲ = ۵۰۰۰۰۰

۱۰۰۰۰۰۰

۱۰۰۰۰۰۰

حساب سود و زيان

۵۰۰۰۰۰

حساب جاري احمد

۵۰۰۰۰۰

حساب جاري محمود

ثبت سند تقسيم سود محمود

ورود شريك جديد به شركت تضامني:

وقتي شركت نياز به افزايش سرمايه يا تكنيك جديد داشته باشد شركاء جديدي وارد شركت مي كند شر يك جديد ضامن بدهي هاي شركت قبل از ورودش نمي باشد.

رویه حسابداری خاص پذیرش شریک جدید :

۱. تعدیل درنسبتهای تقسیم سود و زیان
۲. تجدیدارزیابی دارائیهها و بدهیها
۳. تعدیل حساب سرقفل
۴. تعدیل سود انباشته
۵. تعدیل حساب سرمایه

تعدیل درنسبتهای تقسیم سود و زیان:

نسبت سود و زیانی که بین شرکای قدیمی و جدید تقسیم می شود را " نسبت جدید تسهیم سود و زیان " مینامند که بعد از ورود شریک جدید بوجود می آید.

تجدید ارزیابی دارائی‌ها و بدهی‌ها به دو روش انجام می‌گیرد:

الف) وقتی دارائی‌ها و بدهی‌های شرکت تجدید ارزیابی شدند ارزش جدید در دفاتر انعکاس یابد.

ب) وقتی دارائی‌ها و بدهی‌های شرکت تجدید ارزیابی شدند ارزش جدید در دفاتر انعکاس نیابد.

تعريف سرقتي:

سرقتي ممكن است شاخصي از تجارت باشد که شرکتها را قادر میسازد تا سود مازادي نسبت به بازده سرمایه گذاري بطور نرمال کسب نمایند. مازاد سود يعني سود اضافي که بیشتر از سود معمولي باشد.

سرقفلي اساساً به موارد زير بستگي دارد:

- الف) حسن شهرت مالکین شرکت
- ب) معروفیت محصولات
- ج) اثربخشی آگهی و تبلیغات
- د) موقعیت و جا و مکان مناسب
- ه) انحصاری بودن محصولات
- و) در دسترس نبودن محصولات مشابه

روشهاي ارزش گذاري سرقتي:

۱. روش میانگین سود: ارزش سرقتی بر پایه میانگین سود که مربوط به چند سال گذشته است در تعداد سالهای توافق شده ضرب میشود.

روش میانگین سود:

مثال ۵: شرکتي در ۴ سال گذشته سود و منافع زیر را کسب نموده:

۱۳۸۱) ۲۰۰۰۰۰ ریال ۱۳۸۳) ۱۷۰۰۰۰

۱۳۸۲) ۱۵۰۰۰۰ ریال ۱۳۸۴) ۱۸۰۰۰۰

با توافق شرکاء سر قفلي دو برابر میانگین سود ۴ سال اخير مي باشد.

(جواب)

$$۲۰۰۰۰۰ + ۱۵۰۰۰۰ + ۱۷۰۰۰۰ + ۱۸۰۰۰۰ / ۴ = ۱۷۵۰۰۰$$

۲. روش مازاد سود : در این روش مازاد سود بعنوان مبنایی برای محاسبه سرقتی بکار می رود. مازاد سود عبارت است از ما به التفاوت بین میانگین سود سالیانه و بازده عادی سرمایه که در شرکت های مشابه سرمایه گذاری شده است.

مثال ۶: اگر متوسط سود سالیانه يك شرکت ۴۰۰۰۰۰ ریال باشد و در شرکت مشابه دیگری مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰ ریال سرمایه گذاری شده باشد و سالیانه بازدهی معادل ۸٪ داشته باشد سر قفلی سه برابر ما زاد سود در نظر گرفته می شود .
ما زاد سود عبارت است از :

(جواب)

بازده سالیانه شرکت مشابه

$$۳۰۰۰۰۰۰ * ۸\% = ۲۴۰۰۰۰$$

$$۱۶۰۰۰۰ = ۴۰۰۰۰۰ - ۲۴۰۰۰۰ = \text{ما زاد سود}$$

$$۱۶۰۰۰۰ * ۳ = ۴۸۰۰۰۰$$

۳. روش بازده سرمایه گذاری: میا نگین سود بر اساس نرخ بازده نرمال مبلغ سرمایه گذاری شده قرار می گیرد.

مازاد سود نسبت به داراییهای خالص شرکت سرقتی میباشد.

روش بازده سرمایه گذاری:

مثال ۷: میانگین سود شرکت الف ۹۰۰۰۰ ریال است، سرمایه شرکت ۶۰۰۰۰۰ ریال و بازده مورد انتظار رقم سرمایه گذاری ۱۰٪ است. سر قفلی عبارت است از:

$$\text{سر قفلی} = ۹۰۰۰۰ * ۱۰۰ / ۱۰ - ۶۰۰۰۰۰$$

$$\text{سر قفلی} = ۹۰۰۰۰۰ - ۶۰۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰$$

موضوع سر قفلي در شرکتهاي تضامني در موارد زیر مطرح میگردد:

۱. تغییر در نسبت تسهیم سود و زیان
۲. موقع ورود شريك جديد
۳. موقع كناره گیری یا فوت شريك
۴. موقع تركيب شرکتها
۵. موقع انحلال شرکتها
۶. موقع فروش شرکتها

تغییر در نسبت تسهیم سود و زیان:

وقتی شرکای قدیمی نسبت تقسیم سود و زیان را تغییر دهند
عده ای متضرر میشوند و عده ای متنفع میشوند. شریکی که
سود میبرد باید زیان شریک متضرر را جبران کند.

نحوه ثبت حسابداری حساب سرقتی به روش جایزه:

این روش سه حالت دارد:

۱. مبلغ سرقتی توسط شریک جدید و شرکای قدیمی پرداخت می‌گردد و هیچ سندی صادر نمی‌شود.
۲. وجوه نقد شریک جدید به نسبت سهم از خود گذشته‌گی شرکای قدیم منظور میشود و بعنوان سرمایه در گردش در شرکت می‌ماند.
۳. وجوه نقد شرکای جدید به حساب سرمایه شرکای قدیم بستانکار و توسط آنها برداشت می‌شود.

نحوه ثبت حساب سرقتی به روش تجدید ارزیابی:

با موافقت شرکای قدیمی شریک جدید بدون پرداخت سرقتی وارد شرکت شده و سرقتی به حساب سرمایه شرکای قدیم به نسبت سود و زیان تعدیل می شود.

نحوه ثبت حساب سرقتی به روش انتظامی تجدید ارزیابی :

شریک جدید بدون پرداخت سرقتی وارد شرکت شده و سرقتی به حساب شرکای قدیمی بستانکار میشود و بعد از ورود شریک جدید به نسبت سود و زیان بین شرکای قدیمی و شریک جدید سرشکن می شود.

روشهای ثبت سرقتی در دفاتر شرکت:

۱. سرقتی نقدا آورده می شود ولی در دفاتر ثبت نمی شود.
۲. سرقتی نقدا دریافت و در شرکت باقی می ماند.
۳. سرقتی به حساب شرکت واریز ولی شرکای قدیمی انرا برداشت می کنند.
۴. مبلغ سرقتی با تمام ارزش ثبت می شود.
۵. وقتی سرقتی قبلا در دفاتر منظور شده باشد.

تعدیل سود و زیان تقسیم نشده:

شرکتها مقداری از سود را بعنوان سود تقسیم نشده نگهداری می کنند که متعلق به شرکای قدیمی می باشد که هنگام ورود شریک جدید این سود بین شرکای قدیم تسهیم و به حساب سرمایه آنها منتقل می شود.

تغییرات مجدد در حساب سرمایه سه حالت دارد:

۱. مبلغ سرمایه شرکاء بر اساس حصه سرمایه شرکای جدید محاسبه می شود.
۲. مبلغ سرمایه شرکاء بر اساس سرمایه شرکای قدیمی محاسبه می شود.
۳. حساب سرمایه تمام شرکاء بر اساس نسبت جدید تقسیم سود و زیان تعدیل می گردد.

فصل دوم

کناره گیری یا فوت و خروج شریک
در شرکتهای تضامنی

حسابداری پیشرفته ۱

مقدمه:

کناره گیری شریک بدان معنی است که وی علاقه خود را نسبت به حضور در شرکت از دست داده که این امر منجر به انحلال شرکت تضامنی و یا تجدید نظر در اساسنامه و یا در شرکتنامه خواهد شد .

یک شریک به طرق زیر می تواند از شرکت خارج شود :

۱- با تراضی تمام شرکا

۲- با توافق نامه قبلی

۳- با اعلام اخطار کناره گیری و یا خروج از شرکت به سایر شرکا به شرطی

که اختیار این کار را داشته باشد

تعدیلاتی که موقع کناره گیری ویا خروج شریک لازم است :

- ۱- تعدیل سود و زیان تقسیم نشده یا انباشته
- ۲- تجدید ارزیابی در داراییها و بدهیها

۳- تعدیل سرقتی شرکت

۴- محاسبه نسبت تقسیم سود و زیان جدید

۵- محاسبه مبلغی که باید به شریک خارج شونده

پرداخت گردد و نحوه شرایط پرداخت

تعدیل درباره اندوخته ها و سود تقسیم نشده:

لازم است تمام سود توزیع نشده یا اندوخته ها بین

تمام شرکا به نسبت تقسیم سود زیان قبلی تقسیم

گردد، ثبت آن در دفتر روزنامه چنین است.

حساب اندوخته عمومی یا سود تقسیم نشده *** حساب سرمایه شرکا ****

مثال ۱-۲- الف وب در یک شرکت تضامنی که تناسب تقسیم سود و زیان بین آنها ۵/۳ و ۵/۲ می باشد شریک اند ترازنامه آنها در تاریخ ۱/۱/۱* به شرح زیر می باشد:

سرمایه الف	ماشین الات
۲۰۰۰۰۰	۱۹۵۰۰۰ موجودی کالا
سرمایه ب	۱۶۰۰۰۰
۱۵۰۰۰۰	بده کاران
جمع سرمایه شرکا	۱۵۰۰۰۰
۳۵۰۰۰۰	بانک
اندوخته عمومی	۶۰۰۰۰ صندوق
بستانکاران ۱۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
۷۵۰۰۰	جمع
جمع	۵۷۵۰۰۰
۵۷۵۰۰۰	

ب تصمیم میگیرد که به علت بیماری از شرکت خارج گردد شرکا تجدید ارزیابی را مطرح می کنند :

۱- سرقتی شرکت ۱۵۰۰۰۰ ریال ارزیابی می گردد

۲- استهلاك ماشين آلات ۷,۵% است
و موجودی کالا ۱۵% کاهش می یابد

۳- برای بدهکاران ۵% ذخیره م.م در نظر
گرفته می شود و برای بستانکاران ۲,۵%
ذخیره منظور می گردد
مطلوب است: ثبت عملیات فوق در دفتر
روزنامه

بستانکار	بدهکار	شرح	ردیف
<p>الف $۱۵۰۰۰۰ * ۵/۳ = ۹۰۰۰۰$</p> <p>ب $۱۵۰۰۰۰ * ۵/۲ = ۶۰۰۰۰$</p>	<p>۱۵۰۰۰۰</p> <p>۹۰۰۰۰</p> <p>۶۰۰۰۰</p>	<p>حساب سرقفلی</p> <p>حساب سرمایه الف</p> <p>حساب سرمایه ب</p>	<p>۱</p>

<p>استهلاك $195000 * 7,5\% = 14625$</p> <p>كاهش موجودی $160000 * 10\% = 24000$</p> <p>ذخیره م.م $150000 * 5\% = 7500$</p>	<p>۱۴۶۲۵</p> <p>۲۴۰۰۰</p> <p>۷۵۰۰</p>	<p>۴۶۱۲۵</p>	<p>حساب تجدید ارزیابی</p> <p>استهلاك ماشین آلات</p> <p>موجودی کالا</p> <p>ذخیره م.م</p>	<p>۲</p>
<p>$75000 * 2,5\% = 1875$</p>	<p>۱۸۷۵</p>	<p>۱۸۷۵</p>	<p>ذخیره بستانکاران</p> <p>حساب تجدید ارزیابی</p>	<p>۳</p>

۴	حساب اندوخته عمومی	۱۵۰.۰۰۰		سهم الف از اندوخته
	سرمایه الف		۹۰.۰۰۰	$۱۵۰.۰۰۰ * ۵/۳ = ۹۰.۰۰۰$
	سرمایه ب		۶۰.۰۰۰	سهم ب از اندوخته
				$۱۵۰.۰۰۰ * ۵/۲ = ۶۰.۰۰۰$

حساب تجدید ارزیابی		۴۴۲۵۰	۲۶۵۵۰ ۱۷۷۰۰	حساب سرمایه الف حساب سرمایه ب حساب تجدید ارزیابی	۵
۱۸۷۵ (۳)	۴۶۱۲۵ (۲)				
۴۴۲۵۰ (۵)					
۴۶۱۲۵	۴۶۱۲۵				
الف $۴۴۲۵۰ \cdot \frac{۵}{۳} = ۲۶۵۵۰$ ب- $۴۴۲۵۰ \cdot \frac{۵}{۲} = ۱۷۷۰۰$					
		۲۵۲۳۰	۲۵۲۳۰۰	حساب سرمایه ب حساب وام ب	۶

ترازنامه
به تاریخ ۱/۱/۱*

۳۵۳۴۵۰	سرمایه الف		داراییهای بلند مدت
	بدهی ها		داراییهای نامحسوس
۲۵۲۳۰۰	وام ب	۱۵۰۰۰۰	سرقفلی
۷۵۰۰۰	بستانکاران		ماشین الات ۱۹۵۰۰۰
(۱۸۷۵)	ذخیره م.م		استهلاک انباشته (۱۴۶۲۵)
۷۳۱۲۵		۱۸۰۳۷۵	جمع داراییهای بلند مدت
		۳۳۰۳۷۵	داراییهای جاری
			موجودی کالا
		۱۳۶۰۰۰	بدهکاران ۱۵۰۰۰۰
			ذخیره م.م (۷۵۰۰)
		۱۴۲۵۰۰	بانک
		۶۰۰۰۰	صندوق
		۱۰۰۰۰۰	جمع داراییهای جاری
		۳۴۸۵۰۰	جمع داراییها
۶۷۸۸۷۵	جمع بدهی ها و سرمایه	۶۷۸۸۷۵	

مثال ۲-۲- احمد و رضا و جواد در یک شرکت
تضامنی شریکند تناسب تقسیم سود و زیان آنها
در شرکت به ترتیب $2/1$ و $3/1$ و $6/1$ می باشد
ترازنامه شرکت در تاریخ $2/2$ $29/1$ * به شرح
زیر می باشد.

شرکت تضامنی احمد و شرکا

ترازنامه

به تاریخ ۲۹/۱۲/۲*

اسناد ۱۹۰۰۰۰	بستانکاران تجاری	۲۵۰۰۰۰	نقد
۵۰۰۰۰۰ اندوخته عمومی	پرداختنی	۱۶۰۰۰۰	کاران
۱۲۰۰۰۰ سرمایه شرکا		(۵۰۰۰)	ذخیره م. م.
			۱۵۵۰۰۰
۴۰۰۰۰۰	احمد	۲۵۰۰۰۰	موجودی کالا
۳۰۰۰۰۰	رضا	۸۰۰۰۰	وسائط نقلیه
۲۵۰۰۰۰	جواد	۳۵۰۰۰	ماشین آلات
۹۵۰۰۰۰	جمع سرمایه شرکا	۴۵۰۰۰۰	ساختمان
	جمع بدهیها و سرمایه	۱۳۱۰۰۰۰	جمع داراییها
	۱۳۱۰۰۰۰		

رضا در آن تاریخ با شرایط زیر کناره گیری می کند.

۱. سر قفلی شرکت ۱۸۰۰۰۰ ریال ارزش دارد.
۲. برای ماشین الات ۱۰% و برای وسائل نقلیه ۱۵% استهلاک در نظر گرفته شود.

۳. مانده ذخیره م.م معادل ۱۹۵۰۰ ریال افزایش یابد

۴. ذخیره مزایای باز خریدی کارکنان ۴۵۰۰ ریال به حساب منظور شود.

۵. توافق شود که نسبت تقسیم سود وزیان احمد و جواد $\frac{5}{3}$ و $\frac{5}{2}$ باشد.

۶. ساختمان ۱۰٪ افزایش یابد و موجودی کالا ۲۰٪ بالا رود.

مطلوب است: ثبت عملیات در دفتر روزنامه ، حساب انتظامی
تجدید ارزیابی ، حساب سرمایه شرکا و ترازنامه شرکت جدید با
این فرض که کلیه داراییها و بدهیه به رقم اولیه در دفتر ظاهر
گردد

<p>سهم احمد $180000 * 2/1 = 90000$</p> <p>سهم رضا $180000 * 3/1 = 60000$</p> <p>سهم جواد $180000 * 6/1 = 30000$</p>				بستانکار	بدهکار	شرح	ردیف
					۱۸۰۰۰	حساب سر قفلی	۱
				۹۰۰۰۰		سرمایه احمد	
				۶۰۰۰۰		سرمایه رضا	
				۳۰۰۰۰		سرمایه جواد	
سهم جدید	سهم قدیم	سهم از خود گذشتگی	نام شرکا		۱۲۰۰۰	سرمایه احمد	۲
۵/۳	۲/۱	$5/3 - 2/1 = 10/1 = 30/3$	احمد		۲۸۰۰۰	سرمایه جواد	
۵/۲	۶/۱	$5/2 - 6/1 = 7/30$	جواد	۴۰۰۰۰		حساب سرمایه رضا	
<p>$3 + 7 = 10$</p> <p>سهم اندوخته رضا</p> <p>سهم احمد</p> <p>سهم جواد</p>							
<p>$120000 * 3/1 = 40000$</p> <p>$40000 * 10/3 = 120000$</p> <p>$40000 * 10/7 = 280000$</p>							

$350000 * 10\% = 35000$ $80000 * 15\% = 12000$	استهلاك ماشين آلات استهلاك وسائل نقلیه	۳۵۰۰۰ ۱۲۰۰۰ ۱۹۵۰۰ ۴۵۰۰۰	۷۱۰۰۰	يادداشت تجديد ارزيايی استهلاك ماشين آلات استهلاك وسائل نقلیه ذخيره م.م ذخيره مزايای کارکنان	۳
$250000 * 20\% = 50000$ $450000 * 10\% = 45000$	موجودی کالا افزایش ساختمان	۴۵۰۰۰ ۵۰۰۰۰ ۹۵۰۰۰	۴۵۰۰۰ ۵۰۰۰۰	ساختمان موجودی کالا يادداشت تجديد ارزيايی	۴

$24000 * 2/1 = 12000$ $24000 * 3/1 = 8000$ $24000 * 6/1 = 4000$	سهم احمد	12000	24000	یادداشت تجدید ارزیابی	۵
	سهم رضا			حساب سرمایه احمد	
	سهم جواد	8000		حساب سرمایه رضا	
		4000		حساب سرمایه جواد	
حساب تجدید ارزیابی					
			35000	استهلاک ماشین آلات	۶
95000 (۴)	71000 (۳)	71000	12000	استهلاک وسائل نقلیه	
	24000 (۵)		19500	ذخیره م.م	
			4500	ذخیره مزایای کارکنان	
				یادداشت تجدید ارزیابی	
95000	95000				
71000 (۶)	95000 (۷)				
24000 (۸)					
		45000	95000	یادداشت تجدید ارزیابی	۷
95000	95000	50000		حساب ساختمان	
				حساب موجودی کالا	

<p> $24000 * 5/3 = 14400$ $24000 * 5/2 = 9600$ </p>	<p> سهم احمد سهم جواد </p>	<p> ۱۴۴۰۰ ۹۶۰۰ ۲۴۰۰۰ </p>	<p> حساب سرمایه احمد حساب سرمایه جواد یادداشت تجدید ارزیابی </p>	<p>۸</p>
<p> $180000 * 5/3 = 108000$ $180000 * 5/2 = 72000$ </p>	<p> سهم احمد از سر قفلی سهم جواد از سر قفلی </p>	<p> ۱۰۸۰۰۰ ۷۲۰۰۰ ۱۸۰۰۰۰ </p>	<p> حساب سرمایه احمد حساب سرمایه جواد حساب سر قفلی </p>	<p>۹</p>

	۴۰۸۰۰۰	۴۰۸۰۰۰	حساب سرمایه رضا حساب وام رضا	۱۰
--	--------	--------	---------------------------------	----

تعدیلات سرقفلی

ارزش سرقفلی ممکن است بر طبق مفاد شرکتنامه و یا اساسنامه شرکتهای تضامنی انجام پذیرد.

در این حالت هم مانند روش ورود شریک جدید با یکی از روشهای زیر صورت می پذیرد.

بستانکار	بدهکار	شرح	روش ۱- تمام ارزش سرقفلی در دفاتر انعکاس یابد و در ترازنامه تحت همین عنوان ظاهر گردد.
****	****	<p>حساب سرقفلی</p> <p>حساب سرمایه شرکا</p> <p>به نسبت تقسیم سود و زیان قدیم</p>	روش ۲- موقعی که ارزش سرقفلی ثبت شده ولی شرکا آن را برداشت نمایند
***	***	<p>حساب سرقفلی</p> <p>حساب سرمایه شرکا</p> <p>به نسبت تقسیم سود و زیان قدیم</p> <p>حساب سرمایه شرکا ادامه دهنده</p> <p>حساب سرقفلی</p> <p>سرفقفلی با نسبت بدست آمده برداشت می شود</p>	

روش ۳- موقعی که سر قفلی به اندازه سهم شریک خارج شونده منظور می گردد.

بستانکار	بدهکار	شرح	
****	****	<p>حساب سر قفلی</p> <p>حساب سرمایه شریک خارج شونده</p> <p>ایجاد سر قفلی به اندازه سهم شریک خارج شونده</p> <p>حساب سرمایه شرکا ادامه دهنده</p> <p>حساب سر قفلی</p>	
		سر قفلی با نسبت بدست آمده	
		برداشت می شود	
***	***	<p>حساب سرمایه شرکا ادامه دهنده</p> <p>حساب سرمایه شرکا</p> <p>حساب سرمایه شریک خارج شونده به نسبت جدید تقسیم سود و زیان بین شرکای ادامه دهنده سرشکن می گردد.</p>	<p>روش ۴- موقعی که سهم سر قفلی شریک خارج شونده بدون ثبت سر قفلی در دفاتر بین شرکای ادامه دهنده تقسیم می شود و حساب سر قفلی در ترازنامه ظاهر نمی شود</p>

بستانکار	بدهکار	شرح	۱- اگر ارزش متعارف سرقفلی با ارزش
		هیچ ثبتی انجام نمی گیرد.	دفتری برابر باشد.
***	***	حساب سرقفلی حساب سرمایه شرکا به نسبت تقسیم سود و زیان قدیم	۲- اگر ارزش دفتری سرقفلی کمتر از ارزش واقعی باشد و سرقفلی در ترازنامه ظاهر گردد
***	***	حساب سرمایه شرکا حساب سرقفلی مازاد سرقفلی به نسبت تقسیم سود و زیان قدیم برداشت می شود	۳- اگر ارزش دفتری سرقفلی بیشتر از ارزش واقعی سرقفلی در دفاتر منظور گردیده و سرقفلی در ترازنامه ظاهر شود

مثال ۳-۲- الف وب وج شرکای یک شرکت تضامنی می باشند که سرمایه آنها به ترتیب

۱۰۰۰۰ و ۸۰۰۰۰ و ۶۰۰۰۰ ریال می باشد نسبت تقسیم

سود و زیان آنها به ترتیب ۳ و ۲ و ۱ می باشد در تاریخ

۱۳۹۱/۱۲/۲۹* شریک ب از شرکت کناره گیری می کند برای

این مقصود سر قفلی شرکت ۱۸۰۰۰۰ ریال ارزش دارد.

مطلوبست ثبت سند های مربوط به موارد زیر و هم چنین تعیین
رقمی که باید به شریک ب پرداخت شود

۱. کل سر قفلی در دفتر ثبت و باقی بماند
۲. کل سر قفلی در دفتر ثبت ولی به وسیله شرکای باقیمانده
برداشت شود

۳. فقط سهم سر قفلی ب در دفتر منظور گر دد اما بعدا از دفتر حذف شود

۴. ب سهم سر قفلی خود را بگیرد بدون انکه حساب سر قفلی منظور گر دد

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	حساب سر قفلی	۱۸۰۰۰۰	
	سرمایه الف		۹۰۰۰۰
	سرمایه ب		۶۰۰۰۰
	سرمایه ج		۳۰۰۰۰
	حساب سرمایه ب	۱۴۰۰۰۰	
حساب وجه نقد		۱۴۰۰۰۰	
۲	حساب سر قفلی	۱۸۰۰۰۰	
	سرمایه الف		۹۰۰۰۰
	سرمایه ب		۶۰۰۰۰
	سرمایه ج		۳۰۰۰۰
	حساب سرمایه الف	۱۳۵۰۰۰	
	حساب سرمایه ج	۴۵۰۰۰	
	حساب سر قفلی		۱۸۰۰۰۰۰
حساب سرمایه ب		۱۴۰۰۰۰	
حساب وجه نقد		۱۴۰۰۰۰	
			$3+2+1=6$ سهم الف $180000 * \frac{6}{3} = 90000$ سهم ب $180000 * \frac{6}{2} = 60000$ سهم ج $180000 * \frac{6}{1} = 30000$ دریافتی وجوه ب $80000 + 60000 = 140000$
			ضمن تمام عملیات فوق الذکر عملیات زیر باید انجام پذیرد $3+1=4$ الف $180000 * \frac{4}{3} = 135000$ ب $180000 * \frac{4}{1} = 45000$

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۳	حساب سر قفلی سرمایه ب	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
	حساب سرمایه ب حساب وجوه نقد	۱۴۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰
۴	حساب سر قفلی سرمایه ب	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
	حساب سرمایه الف	۴۵۰۰۰	
	حساب سرمایه ج حساب سر قفلی	۱۵۰۰۰	۶۰۰۰۰
	حساب سرمایه ب حساب وجوه نقد	۱۴۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰
$3+2+1=6$ سهم ب $180000 * 6/2 = 60000$ $3+1=4$ سهم الف $60000 * 4/3 = 45000$ $60000 * 4/1 = 15000$ سهم ب			

مقایسه نسبت‌های جدید و نسبت سود

نسبت میان شرکای ادامه دهنده بعد از خروج شریک		
نسبت‌های جدید	نسبت سود	
همان نسبت‌های مطرحه است	نسبت قدیم - نسبت جدید	موقعی که نسبت‌های جدید داده شود
همان نسبت‌های قدیم است	همان نسبت‌های قدیم حاکم است	موقعی که نسبت‌های جدید داده نشود
نسبت قدیم + نسبت سود	همان طوری که در مسئله ارائه شده	موقعی که نسبت سود داده شود

مثال ۵-۲- الف و ب و ج در یک شرکت تضامنی که سود و زیان را به نسبت ۵ و ۳ و ۲ تقسیم می کنند شریکند

نسبت جدید را در شرایط زیر محاسبه کنید:

۱. الف کناره گیری می کند و ب و ج به عنوان شرکای شرکت تضامنی ادامه فعالیت را به عهده می گیرند

۲. ب کناره گیری می کند و الف و ج ادامه فعالیت را به
عهده می گیرند

۳. ج کناره گیری می کند و الف و ب فعالیت را ادامه
می دهند.

چنانچه هیچ توافق نامه ای بین شرکا درباره نسبت جدید تقسیم سود و زیان
نباشد شرکا با همان نسبت یعنی درست با همان نسبتی که شرکا قبل از
کناره گیری شریک سود و زیان را تقسیم می کردند.

نسبت سود و زیان جدید	نسبت سود و زیان	شرکای ادامه دهنده	وضعیت
۲و۳			
	۲و۳	ب وج	الف - کناره گیری می کند
۳و۵	۲و۵	الف وج	ب - کناره گیری می کند
۳و۵	۳و۵	الف وب	ج- کناره گیری می کند

$$2+3+1=6$$

$$3+2=5$$

$$1 * 6/2 = 6/2$$

سهام احمد

$$1 * 5/3 = 5/3$$

نسبت محمود

$$1 * 6/3 = 6/3$$

سهام حامد

$$1 * 5/2 = 5/2$$

نسبت حامد

$$1 * 6/1 = 6/1$$

سهام حامد

نسبت جدید تقسیم سود و زیان	نسبت سود	نسبت قدیم	نام شریک
$6/3 + 5/1 = 30/21$	$6/2 * 5/3 = 5/1$	$6/3$	محمود
$6/1 + 30/4 = 30/9$	$6/2 * 5/2 = 15/2$	$6/2$	احمد

نسبت جدید تقسیم سود و زیان	نسبت سود	نسبت قدیم	نام شریک
$6/3 + 5/1 = 30/4$	$6/2 * 5/3 = 5/1$	$6/3$	محمود
$6/1 + 30/4 = 30/9$	$6/2 * 5/2 = 15/2$	$6/2$	احمد

مثال ۷-۲- حسن و حسین و محسن در یک شرکت بازرگانی شریکند نسبت تقسیم سود و زیان به ترتیب ۲ و ۲ و ۱ میباشد حسن سهم خود را در شرکت را به مبلغ ۶۰۰۰۰ ریال می فروشد که حسین و محسن به ترتیب با پرداخت ۴۸۰۰۰ و ۱۲۰۰۰ ریال به وی ان را خریداری می کنند مطلوبست تعیین نسبت تقسیم سود و زیان جدید

$$2 + 2 + 1 = 5$$

$$1 * 5/2 = 5/2$$

سهم حسن

$$1 * 5/2 = 5/2$$

سهم حسین

$$1 * 5/1 = 5/1$$

سهم محسن

حسین و محسن سهم حسن را به نسبت ۴۸۰۰۰ و ۱۲۰۰۰ ریال

خریداری می کنند که نسبت آنها به ترتیب

۱۲۰۰۰/۴۸۰۰۰=۴ و ۱۲۰۰۰/۱۲۰۰۰=۱ می باشد

$$4 + 1 = 5$$

$$1 * 5/4 = 5/4$$

نسبت حسین

$$1 * 5/1 = 5/1$$

نسبت محسن

$$\frac{5}{4} * \frac{5}{2} + \frac{5}{2} = \frac{25}{8} + \frac{5}{2} = \frac{25}{8} + \frac{20}{8} = \frac{45}{8}$$

سهم جديد حسين

سهم جديد محسن

$$\frac{5}{1} * \frac{5}{2} + \frac{5}{1} = \frac{25}{2} + \frac{5}{1} = \frac{25}{2} + \frac{10}{2} = \frac{35}{2}$$

محاسبه مبلغی که باید به شریک خارج شونده پرداخت
کرد بر اساس ارقام زیر محاسبه می گردد :

الف) رقم مانده سرمایه او در آخرین ترازنامه

ب) تناسبی از سود و زیان تجدید ارزیابی

ج) سهمی از حساب سر قفلی

د) سود تضمین شده سرمایه تا تاریخ کناره گیری

ه) حقوق و دستمزد شریک خارج شونده اگر قابل پرداخت باشد

و) حصة ای از سود و زیان گذشته شرکت
ز) سهمی از سود تا تاریخ کناره گیری او
ح) برداشتهای وی از رقم قابل پرداخت باید کسر گردد

ورود شریک جدید و خروج شریک قدیم:

موقعی که یک شریک از شرکت خارج شده یا کناره

گیری می کند نیاز مالی شرکت به وجوه نقد زیاد می

شود از اینرو گاه شرکای ادامه دهنده احساس کمبود

شریک خارج شونده را می کنند و به جای او یک

شریک جدید وارد می نمایند.

با رقمی که شریک جدید به عنوان سهم سر قفلی می پردازد می توان مبلغ پرداختی به شریک خارج شونده را تامین نمود اما ورود و خروج شریک به طور همزمان نیاز به اصول حسابداری ندارد.

مثال ۱۰-۲- الف وب در یک شرکت تضامنی که سود و زیان را به نسبت مساوی تقسیم می کنند، شریکند. در پایان سال *۱ الف تصمیم میگیرد که از شرکت کناره گیری نماید لکن شرکا تصمیم می گیرند به جای او ج را به عنوان شریک جدید در ۱/۱/۲* وارد شرکت نمایند و او در ۳/۱ سود و زیان شریک باشد. ترازنامه شرکت در تاریخ ۲۹/۱۲/۱* به شرح زیر می باشد.

۲۹۴۰۰۰	بستانکاران	۳۰۰۰۰۰	سرقفلی
	سرمایه شرکا	۸۰۱۰۰۰	زمین و ساختمان
۱۰۸۶۰۰۰	الف	۱۸۶۰۰۰	اثاثه اداری
۹۶۰۰۰۰	ب	۲۴۰۰۰۰	وسائط نقلیه
		۲۸۳۰۰۰	بدهکاران متفرقه
۲۰۴۶۰۰۰	جمع سرمایه شرکا	۳۳۰۰۰۰	بانک
۲۳۴۰۰۰۰			جمع
		۲۳۴۰۰۰۰	

سایر اطلاعات به شرح زیر در دست است:
۱. سرقتی به رقم ۴۰۰۰۰۰ ریال افزایش یابد.

۲. ب وج سرمایه کافی به شرکت می آورند تا بتوانند سهم الف را که از شرکت خارج می شود،

بپردازند. از این رو ۱۴۷۰۰۰ ریال به عنوان سرمایه در گردش تعیین می گردد به طریقی که سرمایه شرکای جدید به تناسب تقسیم سود آن را تامین نمایند.

۳. شریک جدید می خواهد که سرقفلی به عنوان دارایی باقی بماند.

۴. الف وسایط نقلیه را به ارزش دفتری بر می دارد. ۵.

ارزش زمین وساختمان به رقم ۱۶۵۶۰۰ ریال افزایش یابد. شرکا سرمایه را در تاریخ ۱۰/۱/۲* به شرکت می آورند. مطلوب است :

تهیه حساب بانک و حسابهای شرکا همراه با ثبت عملیات در دفتر روزنامه ضمنا ترازنامه شرکت جدید را تهیه نمایید.

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	حساب سر قفلی	۱۰۰۰۰۰	$400000 - 300000 = 100000$ $2 / 100000 = 50000$
	حساب سرمایه الف		۵۰۰۰۰
	حساب سرمایه ب		۵۰۰۰۰
۲	حساب زمین وساختمان	۱۶۵۶۰۰	
	حساب تجدید ارزیابی		۱۶۵۶۰۰
۳	تجدید ارزیابی	۱۶۵۶۰۰	$2 / 165600 = 82800$
	حساب سرمایه الف		۸۲۸۰۰
	حساب سرمایه ب		۸۲۸۰۰

	<p>۱۶۶۲۶۷</p> <p>۶۲۹۵۳۳</p>	<p>۷۹۵۸۰۰</p>	<p>وجوه نقد</p> <p>سرمایه ب</p> <p>سرمایه ج</p>	<p>۴</p>
	<p>۲۴۰۰۰۰</p> <p>۹۷۸۸۰۰</p>	<p>۱۲۱۸۸۰۰</p>	<p>حساب سرمایه الف و سائط</p> <p>نقلیه</p> <p>وجوه نقد</p>	<p>۵</p>

شرح	الف	ب	ج	شرح	الف	ب	ج
نقل به زیر	۱۲۱۸۸۰۰	۱۰۹۲۸۰۰	-----	مانده نقل از ترازنامه	-----	-----	-----
				نقل از سرفصلی			
				نقل از تجدید ارزیابی			
توازن	۱۲۱۸۸۰۰	۱۰۹۲۸۰۰	-----	توازن	-----	-----	-----

-----	۱۰۹۲۸۰۰	۱۲۱۸۸۰۰	نقل از بالا			۱۲۱۸۸۰۰	پرداخت نقدی به الف
۶۲۹۵۳۳	۱۶۶۲۶۷	-----	نقل از آورده های نقدی جدید	۶۲۹۵۳۳	۱۲۵۹۰۶۷	-----	مانده نقل به زیر
۶۲۹۵۳۳ ۶۲۹۵۳۳	۱۲۵۹۰۶۷ ۱۲۵۹۰۶۷	۱۲۱۸۸۰۰ -----	توازن نقل از بال	۶۲۹۵۳۳	۱۲۵۹۰۶۷	۱۲۱۸۸۰۰	

$$\text{داراییهای جدید} = 400000 + 966600 + 186000 + 483000 + 147000 = 2182600$$

$$\text{جمع سرمایه} = 2182600 - 294000 = 1888600$$

شرکا = خالص داراییها

نسبت تقسیم سود و زیان جدید بین شرکا $\frac{3}{2} = \text{ب}$

$\frac{3}{1} = \text{ج}$

$$*3/1 = 629533$$

۱۲۵۹.۶۷

۱۲۵۹.۶۷

سهم سرمایه جدید ج

۱۸۸۸۶۰۰

سهم سرمایه جدید ب

$$1888600 * 3/2 =$$

ارزش سرمایه جدید ب

ارزش سرمایه جدید ج

۹۶۲۹۵۳۳

ارزش سرمایه ب بعد از تعدیلات ۱۰۹۲۸۰۰

وجوه نقدی که باید وارد شرکت نماید: ۱۶۶۲۶۷

سرقلی

۳۰۰۰۰۰ (م)
۱۰۰۰۰۰ (۱)

۴۰۰۰۰۰

زمین و ساختمان

۸۰۱۰۰۰ (م)
۱۶۵۶۰۰ (۲)

۹۶۶۶۰۰

به تاریخ ۱۰/۱/۲*

۲۹۴۰۰۰	بدهی های جاری	۱۴۷۰۰۰	داراییهای جاری
	بستانکاران	۴۸۳۰۰۰	بانک
	سرمایه شرکا	۶۳۰۰۰۰	بدهکاران متفرقه
۱۲۵۹۰۶۷	ب		جمع داراییهای جاری
۶۲۹۵۳۳	ج		داراییهای بلند مدت
۱۸۸۸۶۰۰	جمع سرمایه	۱۸۶۰۰۰	اثاثه اداری
		۹۶۶۶۰۰	زمین وساختمان
		۱۱۵۲۶۰۰	جمع اموال
			داراییهای نامحسوس
		۴۰۰۰۰۰	سرقفلی
		۱۵۵۲۶۰۰	جمع داراییهای بلند مدت
۲۱۸۶۰۰	جمع بدهی ها و سرمایه	۲۱۸۲۶۰۰	جمع داراییها

فوت شریک

در جریان فوت شریک قائم مقام متوفی می تواند حق حقوق شریک فوت شده را دریافت نماید و رقم پرداختی به او به شرح زیر تعیین می شود:

-مانده حساب سرمایه شریک فوت شده بر اساس آخرین ترازنامه شرکت

-سود تضمین شده سرمایه تا تاریخ فوت پرداخت می گردد
-سهمی از سر قفلی شرکت به وی پرداخت می شود

-سهمی از تجدید ارزیابی داراییها و بدهیها به وی پرداخت می شود

-بخشی از اندوخته عمومی و سود شرکت از تاریخ آخرین ترانزنامه تا تاریخ فوت به وی تعلق می گیرد

-سهمی از بیمه عمر شرکا که به وی مربوط می شود

-حقوق و دستمزدی که به او تا تاریخ فوت تعلق می گیرد

بیمه نامه عمر مشترک

این بیمه نامه را می توان برای هر یک از شرکا و یا تمام شرکا اخذ کرد حساب بیمه نامه عمر مشترک را می توان در یکی از حالات زیر تهیه نمود :

روش اول : در این روش حساب بیمه عمر مشترک نگه
داری نمی گردد

بستانکار	بدهکار	شرح
	***	حساب هزینه بیمه عمر
***		بانک پرداخت حق بیمه
***	***	حساب سود و زیان حساب هزینه بیمه عمر بستن حساب هزینه عمر
***	***	حساب وجوه نقد حساب بیمه عمر مشترک دریافت از بانک
***	***	حساب بیمه عمر مشترک حساب سرمایه شرکا تقسیم سود

روش دوم :

در این روش ارزش باز خریدی بیمه در هر سال به حساب منظور می گردد حق بیمه های پرداختی به عنوان یک دارایی تلقی می گردد و حساب بیمه عمر مشترک بدهکار می شود.

بستانکار	بدهکار	شرح
***	***	حساب بیمه عمر مشترک حساب بانک پرداخت حق بیمه به شرکت بیمه
***	***	حساب سود و زیان حساب بیمه عمر مشترک مزداد حق بیمه پرداختی به ارزش بازخریدی
***	***	وجوه نقد از شرکت بیمه حساب بیمه عمر مشترک رقم دریافتی
***	***	حساب بیمه عمر مشترک حساب سرمایه شرکا شرکا بر حسب تقسیم سود و زیان تقسیم آنها بین

بستانکار	بدهکار	شرح
***	***	<p>حساب بیمه عمر مشترک حساب بانک پرداخت حق بیمه</p>
***	***	<p>حساب سود و زیان حساب اندوخته بیمه عمر مشترک اختصاص به حساب اندوخته برابر حق بیمه پرداختی</p>
***	***	<p>حساب اندوخته بیمه عمر مشترک حساب بیمه مشترک مازاد ارزش بدهی بیمه</p>

شرح	بدهکار	بستانکار
حساب بانک حساب بیمه عمر مشترک مبلغ دریافتی از شرکت بیمه	***	***
حساب اندوخته بیمه عمر حساب بیمه عمر مانده به اندوخته بیمه عمر منتقل می شود	***	***
حساب بیمه عمر حساب سرمایه شرکا	***	***

مثال ۱۴-۲-الف وب در یک شرکت تضامنی که نسبت تقسیم سود و زیان آنها ۳ و ۵ می باشد شریکند شرکت یک بیمه نامه عمر مشترک به مبلغ ۴۰۰۰۰۰ ریال از اول سال به مدت ۲۰ سال با پرداخت حق بیمه ۲۲۰۰۰ ریال سالانه با شرکت دانا منعقد می نماید ارزش باز خریدی در سالهای زیر به صورت ذیل تعیین شده است :

-----	سال *۱
۵۰۰۰ ریال	سال *۲
۱۲۰۰۰ ریال	سال *۳
۲۰۵۰۰ ریال	سال *۴

در تاریخ ۲۵/۵/۴ * ب فوت می کند و غرامت در تاریخ ۲۵/۵/۴ * از شرکت بیمه دریافت می گردد. مطلقاً بستن نشان عملیات در دفتر با هر یک از روشها

مبلغ به ریال	شرح	تاریخ	مبلغ به ریال	شرح	تاریخ
۲۲۰۰۰	به حساب سود وزیان	*۲۹/۱۲/۱	۲۲۰۰۰	به حساب بانک به حساب بانک	*۱/۱/۱
۲۲۰۰۰	به حساب سود وزیان	*۲۹/۱۲/۲	۲۲۰۰۰		*۱/۱/۲
۲۲۰۰۰	به حساب سود وزیان	*۲۹/۱۲/۳	۲۲۰۰۰	به حساب بانک به حساب بانک	*۱/۱/۳
۲۲۰۰۰	به حساب سود وزیان	*۲۹/۱۲/۴	۲۲۰۰۰		*۱/۱/۴

تاریخ	شرح	مبلغ به ریال	تاریخ	شرح	مبلغ به ریال
*۲۵/۴/۵	سرمایه الف ب	۲۵۰۰۰ ۱۵۰۰۰	*۲۵/۴/۴	بانک	۴۰۰۰۰۰

حساب بیمه عمر مشترک

مبلغ به ریال	شرح	تاریخ	مبلغ به ریال	شرح	تاریخ
۲۲۰۰۰	به حساب سود و زیان	*۲۹/۱۲/۱	۲۲۰۰۰	به حساب بانک	*۱/۱/۱
۱۷۰۰۰	نقل حساب سود و زیان	*۲۹/۱۲/۲	۲۲۰۰۰	به حساب بانک	*۱/۱/۲
۵۰۰۰	مانده نقل به زیر		۲۲۰۰۰		
۲۲۰۰۰					
۱۵۰۰۰	نقل حساب سود و زیان	*۲۹/۱۲/۳	۵۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۳
۱۲۰۰۰	مانده نقل به زیر		۲۲۰۰۰	به حساب بانک	
۲۷۰۰۰			۲۷۰۰۰		
۴۰۰۰۰۰	از حساب بانک	*۲۵/۵/۴	۱۲۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۴
			۲۲۰۰۰	به حساب بانک	
				حساب سرمایه شرکا	*۲۵/۵/۴
			۲۲۸۷۵۰	الف	
			۱۳۷۲۵۰	ب	
۴۰۰۰۰۰			۴۰۰۰۰۰		

روش دوم

حساب بیمه عمر مشترک

۸=۳+۵ در تاریخ ۲۹/۱۲/۲ * مازاد به حساب سودوزیان ۲۲۰۰۰-۵۰۰۰=۱۷۰۰۰
الف ۲۲۸۷۵۰=۳۳۶۰۰۰*۸/۵ در تاریخ ۲۹/۱۲/۳ * به حساب سود و زیان ۲۷۰۰۰-۱۲۰۰۰=۱۵۰۰۰
ب ۱۳۷۲۵۰=۳۳۶۰۰۰*۸/۳ مانده نقل به حساب سرمایه شرکا ۴۰۰۰۰۰-۳۴۰۰۰۰=۳۳۶۰۰۰

۵+۳=۸ در تاریخ ۲۹/۱۲/۲ * مازاد به حساب سود و زیان ۱۷۰۰۰=۵۰۰۰-
۲۲۰۰۰

الف ۳۳۶۰۰۰ * ۸/۵ = ۲۲۸۷۵۰ در تاریخ ۲۹/۱۲/۳ * به حساب سود و زیان
۲۷۰۰۰۰ - ۱۲۰۰۰۰ = ۱۵۰۰۰۰

ب ۳۳۶۰۰۰ * ۸/۳ = ۱۳۷۲۵۰ مانده نقل به حساب سرمایه شرکا
۴۰۰۰۰۰۰ - ۳۴۰۰۰۰۰ = ۳۳۶۰۰۰۰

مبلغ به ریال	شرح	تاریخ	مبلغ به ریال	شرح	تاریخ
۲۲۰۰۰	نقل به حساب اندوخته بیمه عمر	*۲۹/۱۲/۱	۲۲۰۰۰	از حساب بانک	*۱/۱/۱
۱۷۰۰۰	نقل به حساب اندوخته بیمه عمر	*۲۹/۱۲/۲	۲۲۰۰۰	از حساب بانک	*۱/۱/۲
۵۰۰۰	مانده نقل به زیر		۲۲۰۰۰		
۲۲۰۰۰					
۱۵۰۰۰	نقل به حساب اندوخته بیمه عمر	*۲۹/۱۲/۳	۵۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۳
۱۲۰۰۰	مانده نقل به زیر		۲۲۰۰۰	از حساب بانک	*۱/۱/۳
۲۷۰۰۰			۲۷۰۰۰		
۴۰۰۰۰۰	نقل از حساب بانک	*۲۵/۵/۴	۱۲۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۴
۳۴۰۰۰	نقل به حساب اندوخته بیمه عمر	*۲۵/۵/۴	۲۲۰۰۰	از حساب بانک	
				نقل به حساب سرمایه	*۲۵/۵/۵
			۲۵۰۰۰۰	الف	
			۱۵۰۰۰۰	ب	
۴۳۴۰۰۰			۴۳۴۰۰۰		

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
*۱/۱/۱	حساب بیمه عمر مشترک	۲۲۰۰۰	
	حساب بانک		۲۲۰۰۰
*۲۹/۱۲/۱	حساب اندوخته بیمه عمر مشترک	۲۲۰۰۰	
	حساب بیمه عمر مشترک		۲۲۰۰۰
*۲۹/۱۲/۱	حساب سود و زیان	۲۲۰۰۰	
	اندوخته بیمه عمر مشترک		۲۲۰۰۰
*۱/۱/۲	حساب بیمه عمر مشترک	۲۲۰۰۰	
	حساب بانک		۲۲۰۰۰
*۲۹/۱۲/۲	حساب اندوخته بیمه عمر مشترک	۱۷۰۰۰	
	حساب بیمه عمر مشترک		۱۷۰۰۰
*۲۹/۱۲/۲	حساب سود و زیان	۲۲۰۰۰	
	اندوخته بیمه عمر مشترک		۲۲۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
*۱/۱/۳	حساب بیمه عمر مشترک	۲۲۰۰۰	
	حساب بانک		۲۲۰۰۰
*۲۹/۱۲/۳	حساب اندوخته بیمه عمر مشترک	۱۵۰۰۰	
	حساب بیمه عمر مشترک		۱۵۰۰۰
*۲۹/۱۲/۳	حساب سود و زیان	۲۲۰۰۰	
	اندوخته بیمه عمر مشترک		۲۲۰۰۰
*۱/۱/۴	حساب بیمه عمر مشترک	۲۲۰۰۰	
	حساب بانک		۲۲۰۰۰
*۲۵/۵/۴	حساب بانک	۴۰۰۰۰۰	
	حساب بیمه عمر مشترک		۴۰۰۰۰۰
*۲۵/۵/۴	حساب اندوخته بیمه عمر مشترک	۳۴۰۰۰	
	حساب بیمه عمر مشترک		۳۴۰۰۰

مبلغ به ریال	شرح	تاریخ	مبلغ به ریال	شرح	تاریخ
۲۲۰۰۰	نقل از حساب سودو زیان	*۲۹/۱۲/۱	۲۲۰۰۰	نقل به حساب بیمه عمر مشترک	*۲۹/۱۲/۱
۲۲۰۰۰	نقل از حساب سودو زیان	*۲۹/۱۲/۲	۱۷۰۰۰	نقل به حساب بیمه عمر مشترک	*۲۹/۱۲/۲
			۵۰۰۰	مانده نقل به زیر	*۲۹/۱۲/۲
۲۲۰۰۰			۲۲۰۰۰		

مبلغ به ریال	شرح	تاریخ	مبلغ به ریال	شرح	تاریخ
۵۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۳	۱۵۰۰۰	نقل به حساب بیمه عمر مشترک	*۲۹/۱۲/۳
۲۲۰۰۰	نقل از حساب سودووزیان	*۲۹/۱۲/۳	۱۲۰۰۰	مانده نقل به زیر	*۲۹/۱۲/۳
۲۷۰۰۰			۲۷۰۰۰		
۱۲۰۰۰	مانده نقل از بالا	*۱/۱/۴	۳۴۰۰۰	نقل به حساب بیمه عمر مشترک	*۲۵/۵/۵
۲۲۰۰۰	نقل از حساب سودووزیان	*۲۵/۵/۴			

فصل سوم

حسابداری پیشرفته (۱)

انحلال شرکتهای تضامنی، ترکیب فروش

و تبدیل آنها به شرکتهای سهامی

شرکت تضامنی در موارد ذیل منحل می شود:

الف) تمام شدن مأموریت شرکت

- ورشکستگی

- صدور حکم قطعی دادگاه

ب) تراضی تمام شرکاء

ج) درخواست یکی از شرکاء به انحلال

د) فسخ یکی از شرکاء

ه) ورشکستگی یکی از شرکاء

و) فوت یا محجوریت یکی از شرکاء

تصفیه امور شرکت

تصفیه یعنی متوقف شدن عملیات و فعالیت شرکت.

وظایف مدیران تصفیه به شرح زیر می باشد:

۱. خاتمه دادن به فعالیت تجاری

۲. فروش داراییها و تبدیل به نقد کردن آنها

بستانکار	بدهکار	شرح	ردیف	
	***	حساب تصفیه	۱	بستن حساب داراییها
***		داراییها بجز وجوه نقد بستن حساب داراییها		
	***	وجوه نقد	۲	فروش داراییها
***		حساب تصفیه فروش حساب داراییها		
	***	حساب سرمایه شرکاء	۳	برداشت بعضی از اقلام داراییها با ترازی شرکاء
***		حساب تصفیه		
	***	بدهی های شرکت	۴	پرداخت کلیه بدهیهای شرکت
***		وجوه نقد		

***	***	۵ وجوه نقد تصفیه	وصول مطالبات شرکتها
***	***	۶ تصفیه وجوه نقد	پرداخت هزینه های تصفیه
***	***	۷ اندوخته عمومی سود انباشته سرمایه شرکاء	تقسیم اندوخته عمومی و سود تقسیم نشده شرکت بر حسب نسبت های تقسیم سود و زیان

***	***	سرمایه شرکاء زیان انباشته	۸	تقسیم زیان انباشته بر حسب نسبت تقسیم سود وزیان
***	***	تصفیه حساب سرمایه شرکاء	۹	مانده گیری حساب تصفیه
***	***	حساب سرمایه شرکاء حساب تصفیه	۱۰	اگر زیان باشد

***	***	حساب جاري شركاء حساب سرمايه شركاء بستن حساب داراييها	۱۱	مانده حساب جاري شركاء به حساب سرمايه شركاء بسته مي شود
***	***	حساب سرمايه شركاء حساب وجوه نقد	۱۲	مانده گيري حساب وجه نقد و سرمايه و مانده وجوه نقد با مانده حساب شركاء سرمايه ها برابر باشد

- ۱ : کلیه مطالبات شرکت به کسر مبلغ ۱۵۰۰۰ ریال وصول گردید .
- ۲ : اثاثه اداری به مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال به وسیله الف برداشت شد .
- ۳ : ساختمان و موجودی کالا به مبلغ ۶۰۰۰۰۰ ریال فروخته شد .

- ۴ : کلیه بدهی های شرکت به استثنای مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ ریال که قابل پرداخت نمی باشد ، پرداخت گردید .
- ۵ : هزینه های تصفیه به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال پرداخت شد .

مطلوب است : ثبت عملیات تصفیه آبی در دفتر و نشان دادن حساب سرمایه شرکاء

ردیف	شرح	بدهکاری	بستانکاری
۱	حساب تصفیه	۶۴۲۰۰۰	
	حساب ذخیره م.م	۲۰۰۰۰	
	حساب استهلاك انباشته اداري	۴۰۰۰۰	
	حساب استهلاك انباشته ساختمان	۱۰۰۰۰۰	
	حسابهاي دريافتي		۱۰۰۰۰۰
	اسناد دريافتي		۵۰۰۰۰
	موجودي کالا		۵۲۰۰۰
	اثاثه اداري		۱۰۰۰۰۰
	ساختمان		۵۰۰۰۰۰
۲	حساب بانك	۱۱۵۰۰۰	
	حساب تصفیه		۱۱۵۰۰۰
۳	حساب سرمايه الف	۵۰۰۰۰	
	حساب تصفیه		۵۰۰۰۰

	۶۰۰۰۰۰	حساب بانك	۴
	۶۰۰۰۰۰	حساب تصفيه	
$۶۲۰۰۰ + ۱۰۰۰۰ + ۵۰۰۰۰ = ۲۱۲۰۰۰$ $۲۱۲۰۰۰ - ۱۰۰۰۰ = ۲۰۲۰۰۰$	۱۰۰۰۰۰ ۶۲۰۰۰ ۵۰۰۰۰ ۲۰۲۰۰۰ ۱۰۰۰۰	حساب اسناد پرداختي حسابهاي پرداختي هزينه هاي معوق حساب بانك حساب تصفيه	۵
	۵۰۰۰۰	تصفيه	۶
	۵۰۰۰۰	حساب بانك	

بستانکار	بدهکار	شرح	ردیف
	۸۳۰۰۰	حساب تصفیه	۷
۴۱۵۰۰		سرمایه الف	
۲۴۹۰۰		سرمایه ب	
۱۶۶۰۰		سرمایه ج	
	۱۹۱۵۰۰	سرمایه الف	۸
	۱۷۴۹۰۰	سرمایه ب	
	۱۱۶۶۰۰	سرمایه ج	
۴۸۳۰۰۰		حساب بانک	

روش تدریجی

شرکاء با تراضي یکدیگر اقدام به انحلال شرکت نموده و در فرایند تصفیه آنها نسبت به فروش داراییها و وصول حسابهای دریافتنی و اسناد دریافتنی و سایر مطالبات اقدام می نمایند و مابه التفاوت فروش و یا وصول مطالبات با ارزش دفتری به حساب سرمایه منتقل می گردد.

- مثال ۲-۳- تراز نامه شرکت تضامني حسين و شركاء در تاريخ ۱۲/۱/۲۹ X در دست است . شركاء سود و زيان را به نسبت ۳ و ۲ و ا بين خود حسين و حسن و محسن به ترتيب تقسيم مي نمايند . شركاء در آن تاريخ اقدام به تصفيه شركت نموده و آن را منحل مي نمايند . امور تصفيه يك سال طول مي كشد .

بستانکاران	بانک
۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰
۱۰۰۰۰۰	حساب دریافتی
اسناد پرداختی	۲۵۰۰۰۰
سرمایه شرکاء	۱۵۰۰۰۰
۳۰۰۰۰۰	اسناد دریافتی
حسین	۲۵۰۰۰۰
۲۵۰۰۰۰	موجودی کالا
حسن	۵۰۰۰۰
۱۰۰۰۰۰	اثاثه اداری
محسن	۱۵۰۰۰۰
۶۵۰۰۰۰	وسائط نقلیه
۹۵۰۰۰۰	۹۵۰۰۰۰

۱/۲/۱-X - فروش اثاثه اداری به مبلغ ۶۵۰۰۰ ریال

۱/۵/۱-X - فروش موجودی کالا ۳۰۰۰۰۰ ریال

۱/۵/۱-X - وصول حسابهای دریافتی و اسناد

دریافتی جمعاً ۳۵۰۰۰۰ ریال

۱/۷/۱-X - فروش وسائط نقلیه به مبلغ ۱۲۰۰۰۰ ریال

۱/۹/۱-X - پرداخت کلیه بدهیهای شرکت پس از کسر

۱۵۰۰۰ ریال

۱/۱۱/۱- پرداخت هزینه های تصفیه به مبلغ ۱۸۰۰۰ ریال

۱۷/۱۲/۱- مانده وجوه نقد بین شرکاء تقسیم گردید و تسویه

نهایی صورت گرفت.

مطلوبست ثبت عملیات فوق الذکر به روش تصفیه تدریجی .

	بستانکار	بدهکار	شرح	
$65000 - 50000 = 15000$		65000	بانک	۱/۲
$3 + 2 + 1 = 6$	حسین	۷۵۰۰	سرمایه حسین	
$15000 * 6/3 = 7500$	حسن	۵۰۰۰	سرمایه حسن	
$15000 * 6/2 = 4500$	محسن	۲۵۰۰	سرمایه محسن	
$15000 * 6/1 = 9000$		۵۰۰۰	اثاثه اداری	

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱۸/۵	بانک	۳۵۰۰۰۰	$۲۵۰۰۰۰ + ۱۵۰۰۰۰ = ۴۰۰۰۰۰$ $۴۰۰۰۰۰ - ۳۵۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰$
	سرمایه حسین	۲۵۰۰۰	$۵۰۰۰۰ * ۶/۳ = ۲۵۰۰۰$ حسین
	سرمایه حسن	۱۶۶۶۷	$۵۰۰۰۰ * ۶/۲ = ۱۶۶۶۷$ حسن
	سرمایه محسن	۸۳۳۳	$۵۰۰۰۰ * ۶/۱ = ۸۳۳۳$ محسن
	حسابهای دریافتی		۲۵۰۰۰۰
	اسناد دریافتی		۱۵۰۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱۸/۵	بانک	۳۰۰۰۰۰	$۳۰۰۰۰۰ - ۲۵۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰$ حسین $۵۰۰۰۰ * ۶/۳ = ۲۵۰۰۰$ حسن $۵۰۰۰۰ * ۶/۲ = ۱۶۶۶۷$ محسن $۵۰۰۰۰ * ۶/۱ = ۸۳۳۳$
	سرمایه حسین		۲۵۰۰۰
	سرمایه حسن		۱۶۶۶۷
	سرمایه محسن		۸۳۳۳
	موجودی کالا		۲۵۰۰۰۰
۲۰/۷	بانک	۱۲۰۰۰۰	$۱۵۰۰۰۰ - ۱۲۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰$ حسین $۳۰۰۰۰ * ۶/۳ = ۱۵۰۰۰$ حسن $۳۰۰۰۰ * ۶/۲ = ۱۰۰۰۰$ محسن $۳۰۰۰۰ * ۶/۱ = ۵۰۰۰$
	سرمایه حسین		۱۵۰۰۰
	سرمایه حسن		۱۰۰۰۰
	سرمایه محسن		۵۰۰۰
	وسائط نقلیه		۱۵۰۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱۸/۹	بستانکاران اسناد پرداختی سرمایه حسین سرمایه حسن سرمایه محسن بانک	۲۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰	$۱۵۰۰۰ * ۶/۳ = ۷۵۰۰$ حسین $۱۵۰۰۰ * ۶/۲ = ۵۰۰۰$ حسن $۱۵۰۰۰ * ۶/۱ = ۲۵۰۰$ محسن نقد $۲۰۰۰۰ + ۱۰۰۰۰ - ۱۵۰۰۰ = ۲۸۵۰۰۰$
۱/۱۱	سرمایه حسین سرمایه حسن سرمایه محسن بانک	۹۰۰۰ ۶۰۰۰ ۳۰۰۰	$۱۸۰۰۰ * ۶/۳ = ۹۰۰۰$ حسین $۱۸۰۰۰ * ۶/۲ = ۶۰۰۰$ حسن $۱۸۰۰۰ * ۶/۱ = ۳۰۰۰$ محسن ۱۸۰۰۰
۱۷/۱۲	سرمایه حسین سرمایه حسن سرمایه محسن بانک	۲۹۱۰۰۰ ۲۴۴۰۰۰ ۹۷۰۰۰	۵۳۲۰۰۰

تقسیم وجوه نقد در تصفیه تدریجی (روش مازاد سرمایه)

بعضی اوقات شرکاء شرکت تضامنی ممکن است تمایل داشته باشند از محل فروش اموال شرکت که به صورت قلم به قلم صورت می گیرد پس از پرداخت کلیه قروض، وجوهی را که به تدریج از محل فروش اموال بدست می آورند .

مثال ۵-۳- اردشیر، پیروز، فیروز و بابک شرکاء يك
شرکت تضامني میباشند که نسبت تقسیم سود و زیان

آنها در شرکت به ترتیب به تناسب $\frac{10}{3}$ ، $\frac{10}{2}$ ،

$\frac{10}{1}$ و $\frac{10}{4}$ میباشند. تراز نامه شرکت در تاریخ

$\frac{1}{2}/5$ X به شرح زیر می باشد و در آن تاریخ

شرکت را منحل می نمایند. در شرکتنامه آمده چنانچه

یکی از شرکاء دچار افلاس و اعسار گردد مانده حساب

وي به نسبت سرمایه شرکاء تقسیم شود.

شرکت تضامنی اردشیر و شرکاء

تراز نامه

به تاریخ ۱۳۸۵/۲/۱۰

سر قفلی	۱۰۰۰۰۰	سرمایه شرکا
زمین و ساختمان	۲۸۰۰۰۰	اردشیر
تاسیسات و ماشین آلات	۲۶۴۰۰۰	پیروز
اثاثه اداری	۶۰۰۰۰	فیروز
موجودی کالا	۲۱۰۰۰۰	بابک
بدهکاران	۱۲۸۰۰۰	جمع سرمایه شرکا
بانک	۷۰۰۰	اندوخته عمومی
		بستانکاران
	۱۰۴۹۰۰۰	
		۲۳۰۰۰۰
		۱۳۰۰۰۰
		۱۰۰۰۰۰
		۱۲۰۰۰۰
		۵۸۰۰۰۰
		۱۵۰۰۰۰
		۳۱۹۰۰۰
		۱۰۴۹۰۰۰

داراییهای زیر به تدریج به وجوه نقد می گردد:

۱۰/۲/۵ (X) فروش بخشی از موجودی کالا ۱۵۰۰۰۰ ریال

۱۸/۲/۵ (X) وصول قسمتی از مطالبات ۹۱۰۰۰ ریال

۳/۳/۵ (X) فروش سر قفلی ۶۵۰۰۰ ریال

۲۱/۳/۵ (X) فروش زمین و ساختمان ۲۴۰۰۰۰ ریال

۲۵/۳/۵ (X) وصول قسمت دیگری از مطالبات ۱۷۰۰۰ ریال

۳۱/۳/۵ (X) فروش بقیه موجودی کالا ۹۲۰۰۰ ریال

۱۵/۴/۵ (X) فروش ماشین آلات ۲۱۸۰۰۰ ریال

۳۱/۴/۵ (X) وصول باقیمانده مطالبات ۱۱۷۰۰ ریال

۳۱/۴/۵ (X) فروش اثاثه اداری ۶۰۰۰۰ ریال

شرکاء تصمیم دارند پس از پرداخت قروض شرکت،

کلیه وجوه نقد را که از محل فروش اموال و وصول مطالبات حاصل میشود بلا فاصله بین خود تقسیم کنند.

هزینه های واقعی تصفیه بالغ بر ۴۰۰۰ ریال است که در تاریخ ۵/۰۴/۳۰٪ پرداخت شد.

مطلوب است : طرز تقسیم تدریجی وجوه بین شرکاء، تهیه سود و زیان تصفیه ، حساب صندوق و سرمایه شرکاء.

شرح	اردشیر	پیروز	فیروز	بابک	جمع
مانده حساب سرمایه ۱/۱/۵ X اندوخته عمومی	۲۳۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۳	۱۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۵۸۰۰۰۰
	۴۵۰۰۰	۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۶۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰
جمع	۲۷۵۰۰۰	۱۶۰۰۰۰	۱۱۵۰۰۰	۱۸۰۰۰۰	۷۳۰۰۰۰
	۳	۲	۱	۴	۱۰

$$4/180000 = 45000$$

$$45000 * 3 = 135000 \quad \text{سرمایه اردشیر}$$

$$45000 * 2 = 90000 \quad \text{سرمایه پیروز}$$

$$45000 * 1 = 45000 \quad \text{سرمایه فیروز}$$

شرح	اردشیر	پیروز	فیروز	بابك	جمع
مانده سرمایه نقل از بالا	275000	160000	115000	180000	730000
سرمایه به نسبت تقسیم سود و زیان	135000	90000	45000	180000	450000
جمع	140000	70000	70000	-----	280000
	3	2	1		6

$$2/70000 = 35000$$

$$35000 * 6 = 210000 \quad \text{جمع سرمایه اضافی}$$

شرح	اردشیر	پیروز	فیروز	بابک	جمع
اضافه سرمایه نقل از بالا	۱۴۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	-----	۲۸۰۰۰۰
اضافه سرمایه به تناسب تقسیم سود و زیان	۱۰۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۳۵۰۰۰	-----	۲۱۰۰۰۰
سرمایه اضافی	۳۵۰۰۰۰	-----	۳۵۰۰۰	-----	۷۰۰۰۰

شرح	اردشير	پيروز	فيروز	بابك	جمع
اضافه سرمايه نقل از بالا	۳۵۰۰۰	-----	۳۵۰۰۰	-----	۷۰۰۰۰
اضافه سرمايه به نسبت تقسيم سود و زيان	۳۵۰۰۰		۱۱۶۶۶	-----	۴۶۶۶۶
اضافه سرمايه	-----	-----	۲۳۳۳۴	-----	۲۳۳۳۴

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱۰/۲	وجوه نقد	۱۵۰۰۰۰	
	موجودی کالا		۱۵۰۰۰۰
۱۸/۲	وجوه نقد	۹۱۰۰۰	
	بدهکاران		۹۱۰۰۰
۳/۳	وجوه نقد	۶۵۰۰۰	
	سود و زیان تصفیه	۳۵۰۰۰	
	حساب سر قفلی		۱۰۰۰۰۰
۲۱/۳	وجوه نقد	۲۴۰۰۰۰	
	سود و زیان تصفیه	۴۰۰۰۰	
	زمین و ساختمان		۲۸۰۰۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۲۵/۳	وجوه نقد	۱۷۰۰۰	۱۷۰۰۰
	حساب بدهکاران		
۳۱/۳	وجوه نقد	۹۲۰۰۰	۶۰۰۰۰
	موجودی کالا		۳۲۰۰۰
	سود و زیان		
۳۱/۳	بستانکاران	۳۱۹۰۰۰	۳۱۹۰۰۰
	وجوه نقد		

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۳۱/۳	سرمایه اردشیر	۱۵۴۷۰۰	
	سرمایه پیروز	۷۹۸۰۰	
	سرمایه فیروز	۷۴۹۰۰	
	سرمایه بابک	۱۹۶۰۰	
	حساب وجوه نقد		۳۲۹۰۰۰
۱۵/۴	وجوه نقد	۲۱۸۰۰۰	
	سود و زیان تصفیه	۴۶۰۰۰	
	ماشین آلات و تاسیسات		۲۶۴۰۰۰
۳۰/۴	سود و زیان تصفیه	۱۴۰۰۰	
	وجوه نقد		۱۴۰۰۰
۳۱/۴	وجوه نقد	۱۱۷۰۰	
	سود و زیان	۸۳۰۰	
	حساب بدهکاران		۲۰۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۳۱/۴	سرمایه اردشیر	۳۳۳۹۰	
	سرمایه پیروز	۲۲۲۶۰	
	سرمایه فیروز	۱۱۱۳۰	
	سرمایه بابک	۴۴۵۲۰	
	حساب سود و زیان		۱۱۱۳۰۰
۳۱/۴	سرمایه اردشیر	۸۶۹۱۰	
	سرمایه پیروز	۵۴۹۴۰	
	سرمایه فیروز	۲۸۹۷۰	
	سرمایه بابک	۱۱۵۸۸۰	
	حساب وجوه نقد		۲۸۹۷۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۳۱/۴	اندوخته عمومی	۱۵۰۰۰۰	
	سرمایه اردشیر		۴۵۰۰۰
	سرمایه پیروز		۳۰۰۰۰
	سرمایه فیروز		۱۵۰۰۰
	سرمایه بابک		۶۰۰۰۰
۳۱/۴	وجوه نقد	۶۰۰۰۰	
	اثاثه اداری		۶۰۰۰۰

تقسیم وجوه نقد به روش تدریجی بین شرکاء بر اساس تقسیم سود و زیان شرکاء (روش حداکثر زیان ممکن)

در این روش جنبه احتیاط کاملاً رعایت می شود.
بدین ترتیب، هر دفعه که قسمتی از داراییها به فروش رسید
و وجوه نقدی نصیب شرکت گردید.

چنین تصور خواهد شد که بقیه داراییها فاقد ارزش
می باشند و باید این زیان احتمالی به نسبت تقسیم سود
و زیان بین شرکاء منظور گردد.
مازاد اضافی وجوه نقد به نسبت سهم سود و زیان
شرکاء بین آنها تقسیم می گردد.

انحلال شرکت در اثر ورشکستگی تمام شرکاء

در این حالت نحوه تصفیه چنین است:

۱. حساب تصفیه باز می شود و تمام داراییها به حساب تصفیه انتقال می یابد و مانده حساب تصفیه به حساب سرمایه شرکاء انتقال می یابد.

۲. وجوه نقد شرکت و دریافتیهای نقدی از داراییهای خصوصی شرکاء بین طلبکاران تقسیم می شود و همچنین هزینه های تصفیه پرداخت می شود. به هر حال مانده بدهیهای پرداخت نشده به حساب کسریها انتقال می یابد.

۳. مانده حساب سرمایه تمام شرکاء به حساب کسریها انتقال می یابد، بدین ترتیب دفاتر بسته می شود.

مثال: الف و ب شرکاي تضامني هستند که سود و زیان را به نسبت مساوي تقسیم مي کنند. ترازنامه شرکت در تاریخ

۱۳۹۰/۱۲/۲۹ به شرح زیر می باشد:

۳۲۰۰۰	بستانکاران	۱۲۰۰۰	ماشین آلات
	سرمایه شرکاء	۳۰۰۰	اثاثه اداری
۴۰۰۰	الف	۵۰۰۰	بدهکاران
(۱۰۲۰۰)	ب	۴۰۰۰	موجودی کالا
(۶۲۰۰)		۱۸۰۰	وجوه نقد
۲۵۸۰۰	جمع بدهی و سرمایه	۲۵۸۰۰	جمع داراییها

داراییها به شرح زیر فروخته شد:

ماشین آلات ۶۰۰۰ ریال، اثاثه اداری ۱۰۰۰ ریال،

بدهکاران ۴۰۰۰ ریال وصول شد، موجودی کالا ۳۰۰۰ ریال
فروخته شد.

هزینه های تصفیه به مبلغ ۱۴۰۰ ریال پرداخت شد. داراییهای
خصوصی شریک الف برای پرداخت بدهیهای شرکت کافی
نمی باشد.

در صورتی که داراییهای خصوصی ب فقط کفاف ۱۴۰۰ ریال را دارد
که به شرکت میپردازد .

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	تصفیه ماشین آلات اثاثیه اداری بدهکاران موجودی کالا	۲۴۰۰۰	۱۲۰۰۰ ۳۰۰۰ ۵۰۰۰ ۴۰۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۲	وجوه نقد	۱۴۰۰۰	۱۴۰۰۰
۳	تصفیه	۱۴۰۰	۱۴۰۰
۴	حساب سرمایه الف حساب سرمایه ب حساب تصفیه	۵۷۰۰ ۵۷۰۰	۱۱۴۰۰
۵	حساب وجوه نقد حساب سرمایه ب	۱۴۰۰	۱۴۰۰

تاریخ	شرح	بدهکار	بستانکار
۶	حساب بستانکاران حساب وجوه نقد	۱۵۸۰۰	۱۵۸۰۰
۷	حساب بستانکاران کسر موجودی	۱۶۲۰۰	۱۶۲۰۰
۸	حساب کسر موجودی سرمایه الف سرمایه ب	۱۶۲۰۰	۱۷۰۰ ۱۴۵۰۰

ترکیب شرکتها

اگر دو یا چند شرکت مستقل که در یک رشته از تجارت فعالیت می نمایند ، تمام عملیات خود را به یک شرکت جدید انتقال دهند، این روش را اصطلاحاً (ترکیب شرکتها) نامند .

دلایل ترکیب

۱. تحصیل منابع اقتصادی داخلی و خارجی تولید برای اینکه سود شرکتها را حداکثر نمایند .
۲. انحصاری نمودن یک رشته خاص تجارت
۳. جلوگیری از بروز تنگناهای موجود در اثر رقابت
۴. رسیدن به حجم فعالیت گسترده تر

۵. رسیدن به کارآیی بالاتر در نتیجه ترکیب افراد و کارکنان با مشخصه های متفاوت

۶. کاهش هزینه های غیر ضروری از جمله آگهی و تبلیغات

۷. تبدیل به یک شرکت بزرگتر با افزایش سرمایه

۸. برای رسیدن به تولید انبوه با بهای تمام شده پایین تر

بستن دفاتر شرکتهای ترکیبی

۱. موقعی که داراییها به شرکت جدید انتقال می یابد:

حساب شرکت جدید

حساب داراییهای مختلف

۲. موقعی که بدهیها به شرکت جدید انتقال می یابد:

حساب بدهیها

حساب شرکت جدید

۳. داراییها و بدهیها یی که به شرکت جدید انتقال

نمی یابد :

*** الف) حساب سرمایه شرکاء

*** حساب داراییها

این ثبت به نسبت سرمایه شرکاء صورت می گیرد.

*** ب) حساب بدهیها

*** حساب سرمایه شرکاء

این ثبت هم به نسبت سرمایه شرکاء صورت می پذیرد.

۴. حساب سرمایه شرکاء مشخص می گردد تا با
بدهکار شدن آنها و بستانکار شدن شرکت جدید بسته
شود .

۵. در دفاتر شرکت جدید :

*** حساب داراییهای مختلف

*** حساب بدهیهای مختلف

*** حساب سرمایه شرکاء

تبدیل شرکت تضامنی به شرکت سهامی

برای تبدیل شرکت تضامنی به شرکت سهامی دو طریق وجود دارد:

۱. بدون تهیه دفاتر جدید
۲. تهیه دفاتر جدید و انحلال شرکت تضامنی .

مثال ۱۱-۳ ترازنامه شرکت تضامنی خورشیدی و شرکاء به شرح زیر در دست است

۴۰۰۰۰۰	وجوه نقد
	حسابهای دریافتی
	ذخیره م.م
	<u>(۲۰۰۰۰۰)</u>
۹۸۰۰۰۰۰	موجودی کالا
<u>۱۲۰۰۰۰۰</u>	جمع داراییهای جاری
	۱۱۴۰۰۰۰۰
	داراییهای بلند مدت
	زمین و ساختمان
	۴۰۰۰۰۰۰
	استهلاک انباشته ساختمان <u>(۱۰۰۰۰۰۰)</u>
۳۰۰۰۰۰۰	ماشین آلات
<u>۷۰۰۰۰۰۰</u>	جمع داراییهای بلند مدت
۱۰۰۰۰۰۰۰	جمع داراییها
	۲۱۴۰۰۰۰۰۰

حسابهاي پرداختي
اسناد پرداختي

۵۴۰۰۰۰۰

۲۰۰۰۰۰۰

۷۴۰۰۰۰۰

سرمایه شرکاء

خورشیدی

نادری

جمع سرمایه شرکاء

۱۴۰۰۰۰۰۰

۹۰۰۰۰۰۰

۵۰۰۰۰۰۰

جمع بدهیها و سرمایه

۲۱۴۰۰۰۰۰

در شرکت تضامنی ، شرکاء سود و زیان را به نسبت
۶۰٪ خورشیدی و ۴۰٪ نادری تقسیم می کنند .

شرکاء تصمیم گرفتند در تاریخ ترازنامه آن را به
شرکت سهامی تبدیل نمایند . بنابراین در خصوص
موارد زیر بین شرکاء توافق شد:

الف) شرکت سهامی جدیدی تشکیل شود. تعداد سهام

مجاز شرکت ۲۵۰۰۰ سهم عادی ۱۰۰۰ ریال
باشد. تعداد سهام متبادله برای تحویل داراییهای
خالص شرکت تضامنی ۲۰۰۰ سهم عادی به
استثنای وجوه نقد شرکت تضامنی باشد.

ب) ارزش موجودي کالا ۸۰۰۰۰۰۰ ریال و استهلاك

انباشته ساختمان به ۸۰۰۰۰۰۰ ریال افزایش یابد .

ضمناً قیمت ماشین آلات به مبلغ ۶۵۰۰۰۰۰۰ ریال کاهش

یابد و ارزش سایر اقلام دارایی به ارزش دفتری
باشد.

ج) تعداد ۳۰۰۰ سهم عادی شرکت سهامی در بازار در تاریخ تبدیل به ارزش هر سهم ۱۰۰ به فروش رسید.

مطلوبست : تبدیل شرکت تضامنی به شرکت سهامی در روش بدون استفاده از دفاتر جدید .

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	موجودی کالا	۶۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰
۲	تجدید ارزیابی استهلاك انباشته ساختمان	۸۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰
۳	تجدید ارزیابی حساب ماشین آلات	۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰
۴	حساب سرمایه خورشیدی حساب سرمایه نادری حساب تجدید ارزیابی	۴۲۰۰۰۰ ۲۸۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰

رديف	شرح	بدهكار	بستانكار
۵	سرقفلي	۳۰۰۰۰۰	
	سرمایه خورشیدی		۱۸۰۰۰۰
	سرمایه نادري		۱۲۰۰۰۰
۶	سرمایه خورشیدی	۸۷۶۰۰۰۰	
	سرمایه نادري	۴۸۴۰۰۰۰	
	حساب وجوه نقد		۴۰۰۰۰۰
	سهام عادي		۱۲۰۰۰۰۰۰
	صرف سهام		۱۲۰۰۰۰۰۰

(۷) وجوه نقد

۱۴۳۰۰۰۰۰

سهام عادي

۱۳۰۰۰۰۰۰

صرف سهام

۱۳۰۰۰۰۰۰

ارزش بازار سهام = $۱۲۰۰۰ * ۱۱۰۰ = ۱۳۲۰۰۰۰۰$

ارزش خالص داراييها = $۱۰۰۰۰۰۰۰ + ۱۸۰۰۰۰۰۰ + ۴۰۰۰۰۰۰۰ + ۶۵۰۰۰۰۰۰$

$-(۲۰۰۰۰۰۰ + ۱۸۰۰۰۰۰۰ + ۵۴۰۰۰۰۰۰ + ۲۰۰۰۰۰۰۰) = ۱۲۹۰۰۰۰۰۰$

$۱۳۲۰۰۰۰۰۰ - ۱۲۹۰۰۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰۰$ ارزش بازار سهام - ارزش خالص داراييها =

= سرقلي

فصل چہارم

مشارکت مخصوص – شرکت عملی

مقدمه

شرکت عملی و یا مشارکت تجاری ، مخصوص یک شرکت تجاری است که دو نفر با هم توافق می نمایند بطور مشارکتی یک رشته از امور تجارت را اداره نمایند.
این نوع

از شراکت تضامني خاص مي باشد ، نظر به موقتي بودن شرکت ، تسهيم سود وزيان آن مشابه و همانند شرکتهاي تضامني خواهد بود.

شرکت عملي را شرکت بازرگاني ويا مشارکت

مخاطره اي مي نامند. كه يك شركت تضامني موقتي است ولي
اسم و نام ندارد، شركاء يا اعضاء اين شركت تجاري را شريك
مخاطره اي مي گویند.
آنها توافق مي کنند كه سرمايه را براي

اجرای عملیات یک نوع فعالیت خاص به حساب شرکت واریز نمایند.

این سرمایه ممکن است نقدی و یا غیر نقدی باشد، لکن سود و زیان را بطور مساوی و

یا به نسبت‌های توافقی بین خود تقسیم نمایند. هر زمان که مدت شرکت به اتمام رسید، مشارکت تجاری مخصوصی به پایان می‌رسد.

اگر تجاری نیاز به وجوه نقد و یا

مهارت خاص نیاز داشته باشد می تواند با سایر تجار دیگر وارد مشارکت مخصوص شود.

مثال چنین عملیاتی:

الف) مشارکت در کالاهای امانی یا حق العمل کاری
ب) مشارکت در امور ساختمانی

ج) مشارکت در خرید و فروش املاک

د) مشارکت در سهام خزانه و یا اوراق قرضه

ه) سفته بازی در سهام و غیره

تفاوت

شرکت تضمینی	شرکت عملی
۱- داشتن نام خاص.	۱- ضرورتی ندارد که نام تجاری داشته باشد.
۲- شرکاء در شرکت تضمینی را يك شريك ضامن گویند.	۲- شرکای شرکت عملی را شريك ريسك پذير مي نامند.

۳- حداقل دو نفر و حداکثر در امور بانکی ۱۰ نفر و در سایر شرکتها ۲۰ نفر	۳- حداقل دو نفر و حداکثر بیشتر از آن
۴- عملیات تجاری مستمر و محدود به فعالیت خاصی نیست.	۴- این شرکت ماهیت موقتی دارد.

۵- توافق نامه ثبت نمی گردد.

۵- شرکتنامه باید ثبت شود.

۶- بشركاء آزاد در هر نوع
فعالیت دیگر لطور مستقل.

۶- شركاء نمی توانند به طور
مستقل در همان نوع فعالیت
اشتغالداشته باشند.

۷- سود در پایان مدت مشارکت مخصوص مشخص و معین می گردد	۷- سود سالانه تعیین و مشخص می گردد.
۸- شرکاء اختیار ضمنی ندارند.	۸- شرکاء اختیار ضمنی دارند.

۹- هیچ بدهی مشترک و متعدد وجود ندارد.	۹- بدهیهای مشترک و متعدد شرکاء وجد دارد.
۱۰ قانون خاص برایشرکتهای عملی وجود ندارد.	قانون خاصی برای شرکتهای تضامنی وجود دارد.

۱۱- دفاتر جداگانه اي براي ثبت عمليات وجود دارد.	۱۱- دفتر جداگانه اي براي ثبت عمليات وجود ندارد.
---	---

تفاوت

شرکت عملي	حق العمل کاري
۱- شرکاي اين نوع شرکتها را شرکاي ريسکپذير مينامند.	۱- حق العمل کاري را انجام مي دهند که طرف آن امر مي نامند.

۲- روابط بين شركاء ، مانند شرکت تضامني است.	۲- روابط اين دو شخص را امر و حق العمل کار مينامند.
۳- يك شرکت تضامني موقتي است.	۳- حق العمل کار و يا نماينده لازم نيست شريك باشد.

<p>۴- نماینده یا حق العمل کار هیچ حقی در سود حق العمل دریافت.</p>	<p>۴- سود و زیان بطور مساوی و یا با يك توافق تقسیم می شود.</p>
	<p>۵- تمام شرکای قدرت مساوی خرید و فروش</p>

<p>۵- نماینده هیچ قدرتی ندارد، او باید دستورات مرکزی را پیگیری نماید.</p>	<p>۵- و جمع آوری مطابقت را دارند.</p>
	<p>۶- سرمایه بطور نقدی و یا به راههای دیگر توسط شرکای ریسک پذیر آورده می شود.</p>

<p>۶- انتخاب سرمایه یا بطور نقدي یا توسط امر آورده مي شود.</p>	
<p>۸- عمليات بطور طولاني و مستمر بين امر وحق العمل وجود دارد.</p>	<p>۷- پس از اتمام فعاليت تجارت ، شرکت منحل مي گردد.</p>

۸- شراکت ممکن است با خرید و فروش یا کاری یا سایر فعالیتها انجام پذیرد.	۸- حق العمل کار فقط برای فروش کالا دارد.
--	--

با توافق شرکای ریسک پذیر نگهداری شود. سود

وزيان را به نحوه مشخص شناسايي مي كنيم.
روشهاي حسابداري شركت عملي:

- ۱- موقعي كه يك سري كامل دفاتر براي اداره شركت نگهداري شود.
- ۲- ثبت عمليات توسط شريك ريسك پزير در

دفاتر خودش

۳- همه شركاء ثبت شركت عملي را نگهداري نماند.

ثبت عمليات در دفاتر جداگانه

حساب بانك مشترك باز مي گردد. كه سرمايه و فروشها به اين حساب و اريز مي شوند.

سرمايه

شرکاء به روش شرکت تضامني نگهداري مي شود. يك حساب تجارتي مخصوص براي انتقال خريد و فروشها به اين حساب ، باز مي شود. و مانده آن شامل سود و زيان که بر

حسب توافق بين شركاء تصميم مي گردد.
روش اول: يكي از شركاء اداره شركت عملي را بعهده مي گيرد. كه حسابهايي
را براي شركت عملي نگهداري مي نمايند. ساير شركاء فقط سهم سرمايه

خود را واريز مي کنند.سندهاي داد وستد در دفاتر شرکت وارد مي شود،
وي حساب شرکت عملي ويا مشارکت تجاري مخصوص ونيز حسابهاي تحت
عنوان شرکاء افتتاح مي کند.

۱- موقعي که شرکاء ، جوه نقد به عنوان سرمايه و اريز نمايند: وجوه نقد xx
جاري شرکاء xx

۲- موقعي که کالا براي شرکت عملي خريدار شود: مشارکت مخصوص xx
وجوه نقد xx

۳- موقعي که کالا بوسيله

سایر شرکاء خریداری شود: مشارکت مخصوص xx
جاری شرکاء xx

۴- موقعی که کالا از شرکت شریک اداره کننده به حساب شرکت عمل آورده
شود: مشارکت مخصوص xx
خرید xx

۵- موقعی که هزینه ها پرداخت

گردد: مشارکت مخصوص**

وجوه نقد**

۶- کالا بطور نقد فروخته شود: وجوه نقد**

مشارکت مخصوص**

۷- کالا بطور نسیه فروخته شود: حسابهای دریافتی**

مشارکت مخصوص**

۸- هزینه ها بوسیله سایر پرداخت شود: مشارکت مخصوص**

جاری شرکاء**

۹- وقعي که حق الزحمه شريك اداره پرداخت شود: مشاركت مخصوص ××

در آمدکمیون ××

۱۰- موقعي که کالاي فروش نرفته به وسيله شريك اداره برداشت شود: خرید ××

مشاركت مخصوص ××

۱۱- موقعي که کالا بوسيله ساير

شرکاء برداشت شود: جاری شرکاء xx

مشارکت مخصوص xx

۱۲ - مدیریت شرکاء به اتمام برسد حساب مشارکت مخصوص
بسته می شود این حساب اسمی یا آماری است: مشارکت مخصوص xx

سود و زیان جاری شرکاء xx

xx

۱۳- شرکت زیان داشته باشد: جاری شرکاء سود و زیان xx

مشارکت مخصوص xx

۱۳- تسویه نهایی بین شرکاء انجام پذیرد: حساب جاری شرکاء xx

وجوه نقد xx

روش دوم: هر از شرکاء ، عملیاتی که خود در

آن مدخلیت داشته ثبت و نگهداری می نمایند. هر شریک یک حساب در دفترش باز می کند که سرفصل آن حساب شرکت عملی با شریک دیگری است، آن حساب اسمی تحت عنوان

مشارکت مخصوص نمی باشد. سود و زیان را در شرکت عملی افشاء نمی کند.

۱- هر شریک با اقلام پرداخت شده بوسیله او بدهکار می شود و این حساب
موقعی که او مبلغی دریافت می کند ،

بستانکار می شود.

۲- در این حساب ، شریک ذیربط فقط رویدادهای خودش را ثبت می کند و در مورد پرداخت هزینه و خرید که توسط شریک دیگر صورت می گیرد، اقدامی

انجام نمی دهد.

دفاتر الف:

۱- الف کالا خریداري مي کند: شرکت عملي باب xx

بانك xx

۲- الف کالا را مي فروشد: بانك xx

شرکت عملي باب xx

۳- الف حق العمل دريافت مي کند: شرکت عملي باب xx

در آمدحق العمل xx

۴- الف هزینه های در ارتباط شرکت را پرداخت می کند: شرکت عملی باب xx
بانک xx

۵- الف کالاهایی برای شخصی برداشت می کند: خرید برداشت شخصی xx

شرکت عملی باب xx

دفاتر ب:

۱- موقعی که بستانکار خریداری می کند: شرکت عملی بالف xx

بانك xx

۲- موقعي كه ب کالا را مي فروشد: بانك xx

شرکت عملي با الف xx

۳- موقعي كه ب حق العمل دريافت مي كند: شرکت عملي با الف xx

در آمد حق العمل xx

۴- موقعي كه ب

هزینه های در ارتباط با شرکت را پرداخت می کند: شرکت عملی با الف xx

بانک xx

۵- موقعی که ب کالاهایی را برای مصارف شخصی برداشت می کند:

خریدار برداشت شخصی xx

شرکت عملی با الف xx

حساب شرکتهای عملی با الف و یا ب یک حساب شخصی است که سود و زیان مشارکت با شرکت عملی را نشان نمی دهد. برای اینکه حساب سود و زیان شرکت

عملي مشخص و معین گردد، اجباراً حساب یادداشت شرکت‌های عملي و یا حساب آماری یا انتظامی شرکت عملي باید تهیه شود.
ترکيبی از تمام حساب‌ها که بوسیله شرکاء تهیه

و ثبت شده است. طرف بدهکار شرکت عملی با الف و یا ب در طرف بدهکار
یادداشت شرکت عملی آورده می شود و همچنین طرف بستانکار حساب شرکت
عملی باب و یا

الف در طرف بستانکار یادداشت شرکت عملی منظور می گردد.
حساب یادداشت شرکت عملی مانند حساب عملکرد یک واحد اقتصادی تجاری
عمل می کند. سهم هر یک از شرکاء در سود

وزیان با همان نسبت تقسیم سود و زیان توافق شده تعیین خواهد شد.
در دفاتر ب:

۱- اگر سود باشد:

شرکت عملی با الف xx

سود و زیان xx

۲- اگر زیان باشد:

سود و زیان xx

شرکت عملی با الف xx

روش سوم: دفاتر جداگانه برای ثبت عملیات در ارتباط با شرکت عملی و نگهداری نمی شود، اما هر یک از شرکاء ، حساب شرکت

عملي وحساب با ساير شركاء را در دفاتر خود نگهداري مي نمايند.

دفاتر الف (شريك اول)	دفاتر ب (شريك دوم)	
مشاركت مخصوص xx خرید xx	مشاركت مخصوص xx جاري الف xx	۱- الف کالا از انبار خود به شركت مي آورد:

مشارکت مخصوص xx جاري الف xx	مشارکت مخصوص xx وجوه نقد xx	۲- الف هزینه های شرکت را پرداخت می کند:
مشارکت مخصوص xx خرید xx	مشارکت مخصوص xx جاري ب xx	۳- ب از انبار خود کالا به شرکت می آورد:

<p>مشاركت مخصوص xx وجوه نقد xx</p>	<p>مشاركت مخصوص xx جاري ب xx</p>	<p>۴- هنگامي که ب هزینه هاي عملي را مي پردازد:</p>
<p>مشاركت مخصوص xx جاري الف xx</p>	<p>مشاركت مخصوص xx وجوه نقد xx</p>	<p>۵- موقعي که الف وجوه نقد به شرکت عملي واریز نماید</p>

مشاركت مخصوص xx وجوه نقد xx	مشاركت مخصوص xx جاري ب xx	۶- ب وجوه نقد به حساب شرکت عملي واريز نمايد:
جاري الف xx اسنادپر داختي xx	اسنادريافتي xx جاري ب xx	۷- الف صادر مي کند وب امضای مي کند:

<p>مشاركت مخصوص xx جاري الف xx</p>	<p>وجوه نقد xx مشاركت مخصوص xx اسنادريافتي فروش دين شده xx</p>	<p>۸- الف سفته را فروش دين مي کند:</p>
<p>مشاركت مخصوص xx جاري الف xx</p>	<p>مشاركت مخصوص xx وجوه نقد xx</p>	<p>۹- ب حق كمسيون را برداشت نمايد:</p>

مشاركت مخصوص xx جاري الف xx	مشاركت مخصوص xx وجوه نقد xx	۱۰- الف حقوق خود را دریافت نماید:
جاري الف xx مشاركت مخصوص xx	وجوه نقد xx مشاركت مخصوص xx	۹- موقعي كه الف كالاي شرکت را مي فروشد:

<p>جاري الف xx</p> <p>مشاركت مخصوص xx</p>	<p>حسابهاي دريافتي xx</p> <p>مشاركت مخصوص xx</p>	<p>۱۲- الف كالاي شركت را بطور نسيه بفروشد:</p>
<p>مشاركت مخصوص xx</p> <p>جاري الف xx</p>	<p>مشاركت مخصوص xx</p> <p>حسابهاي دريافتي xx</p>	<p>۱۳- موقعي كه بدهكاران از تعهد خود خودداري وسوخت شود:</p>

جاري الف xx	خرید xx	۱۴- الف از شرکت کالاي فروش نرفته برداشت کند:
مشارکت مخصوص xx	مشارکت مخصوص xx	
مشارکت مخصوص xx	مشارکت مخصوص xx	۱۵-
جاري الف xx	جاري ب xx	
سود و زیان xx	سود و زیان xx	

<p>جاري الف xx سود وزيان xx مشاركت مخصوص xx</p>	<p>جاري ب xx سود وزيان xx مشاركت مخصوص xx</p>	<p>۱۶- شرکت زیان وبه نسبت سود وزيان بين شركاء تقسيم شود:</p>
<p>وجوه نقد xx جاري الف xx</p>	<p>جاري ب xx وجوه نقد xx</p>	<p>۱۷- مانده حسابهاي جاري نشان مي دهد كه چه مبلغی بين شركاء بايد مبادله شود:</p>

روش چهارم: در این سیستم يك شد، دفاتر جداگانه اي تهيه مي شود، تا رویدادهای مشارکت تجاري مخصوصي را ثبت نمایند.
عملیات حسابداری آن مشابهتی با عملیات شرکت تضامنی دارد. حسابهای مهم

تحت عناوين زیر ایجاد می گردد.

الف: حساب بانک مشترک

ب: حساب جاری شرکاء

ج: حساب مشارکت مخصوص

الف: حساب بانک مشترک

شرکاء برای تشکیل مشارکت تجاری مخصوص سهم سرمایه خود

را مي پردازند، اين سهم سرمايه به حساب بانك مشترك و اريز مي گردد. عمليات
دريافت و پرداخت توسط اين بانك مي باشد.
ب: حساب جاري شركاء

حساب جاري شركاء ، حساب سرمايه شركاء نيز ناميده مي شود.

ج: مشاركت مخصوص

اين حساب عملکرد سود وزيان مشاركت را نشان مي دهد.

سند هاي روزنامه به شرح زير است:

۱- سرمايه شركاء به حساب بانك و اريز مي گردد: بانك مشترك xx

۲- کالا براي

جاري شركاء xx

شرکت عملي مي گردد: مشارکت مخصوص**

بانک مشترك**

۳- کالا از سوي شرکاء براي شرکت آورده شود: مشارکت مخصوص**

جاري شرکاء**

۴- موقعي که کالا بطور نسيه خريداري شود: مشارکت مخصوص**

حسابهي پرداختي**

۵- موقعي که

به بستانکاران مبالغی پرداخت گردد: حسابهای پرداختی**

بانک مشترک**

۶- موقعی که هزینه ها بوسیله شرکاء پرداخت می گردد: مشارکت مخصوص**

جاری شرکاء**

۷- موقعی که هزینه از حساب پرداخت گردد: مشارکت مخصوص**

بانک مشترک**

۸- موقعي که کالا بطور نقد به فروش برسد: بانک مشترک**

مشارکت مخصوص**

۹- کالا بطور نسیه بفروش برسد: حسابی دریافتی**

مشارکت مخصوص**

۱۰- موقعي که بدهکاران وصولی داشته باشیم: بانک مشترک**

حسابی دریافتی**

۱۱- موقعي که کالا بوسیله شرکاء برداشت شود: جاري شرکاء**

مشارکت مخصوص**

۱۲- موقعي که به شرکاء کمسیون یا حقوق پرداخت شود: مشارکت مخصوص**

جاري شرکاء**

۱۳- موقعي که تخفیفات خرید دریافت شود: حسابهای پرداختی**

مشاركت مخصوص**

۱۴- تخفیفات فروش ولا وصول گردد: مشاركت مخصوص**

حسابهاي دريفتي**

۱۵- موقعي كه بستانكاران پرداختي پرداخت: حسابهاي پرداختي/اسناد پرداختي**

بانك مشترك**

۱۶- نتیجه حساب مشاركت مخصوص الف: سود باشد: مشاركت مخصوص**

جاري شركاء xx

ب:زيان باشد:جاري شركاء xx

مشاركت مخصوص xx

۱۷- بستن حساب بانك مشترك: حسابجاري شركاء xx

بانك مشترك xx

يادداشت: مانده حساب بانك مشترك با حسابجاري شركاء نسبت به دريافت وپرداخت آن بسته مي شود با تسويه اين حساب بطور خودكار حساب جداگانه بسته مي شود.

فصل ششم

- **حسابداری حق العمل کاری**

- در عصر حاضر و جدید شرکتهای و تولید کنندگان سعی و تلاش دارند که با تولید انبوه، فروش محصولات خود را با تمام امکانات و طرق مختلف به حداکثر ممکنه برسانند. بدین ترتیب فروش محصولات یا به صورت مستقیم و یا به صورت غیر مستقیم صورت می پذیرد. تولید کنندگان در مورد فروشهای محصولات به طور مستقیم، فروشندگانی منصوب می کنند تا کالاها را به فروش برسانند، که به آنان نمایندگان فروش یا بازاریاب می گویند. روش دیگر فروش محصولات این است که شرکتهای یک شخص حقیقی یا حقوقی را بر اساس پرداخت حق العمل انتخاب می نمایند و کالاها را بین آنها توزیع تا به فروش برسانند.
- این سیستم غیر مستقیم فروش را سیستم حق العمل کاری نامیده اند و حسابداری آنرا « حسابداری حق العمل کاری » می نامند.

ضرورت و الزام حق العمل کاری

- تولیدکنندگان کالا چون شرایط بازار را نمی دانند و شناختی از اوضاع و احوال منطقه ندارند ، نمایندگان را بر اساس پرداخت حق العمل در اقصا نقاط مختلف برای فروش محصولات منصوب می نمایند. چون این اشخاص بومی و محلی می باشند. بنابراین محصولات بیشتری را می توانند به فروش برسانند.
- نمایندگان فروش می توانند محصولات جدید را در بازار با شرایط بهتر به فروش برسانند و تمایل بیشتر دارند تا با انگیزه بیشتر این کار را انجام دهند.
- تولید کنندگان با هزینه هنگفتی می توانند محصولات خود را مستقیماً در بازار به فروش برسانند ، پس اقتصادی تر آن است که کالا را برای حق العمل کار ارسال نمایند.
- تولید کنندگان می توانند برای نمایندگان خود در کشورهای خارجی کالا ارسال نمایند تا آنرا به فروش برسانند. این روش برایشان مقرون به صرفه است .

- حق العمل کاری یعنی توزیع یا ارسال کالا برای نمایندگان جهت انبار کردن و فروش . شخص ارسال کننده کالا را « آمر » و اشخاص حقیقی یا حقوقی که کالاها را دریافت می کند « حق العمل کار » گویند.
- حق العمل کار کالاها را طبق قرارداد می فروشد و از بابت فروش درصدی را دریافت می کند که به آن « حق العمل » گویند.
- کالاهای ارسالی نزد حق العمل کار تا مادامی که به فروش نرسد در اختیار و مالکیت آمر باقی می ماند.

اصطلاحات و واژه های مهم

- پیش فاکتور: موقعی که آمر کالاها را برای حق العمل کار ارسال می نماید همراه ارسال این کالاها یک صورت حساب برایش ارسال می نماید که در آن مشخصات کالا مانند کیفیت ، کمیت ، قیمت ، بسته بندی و غیره را نشان می دهد. که به آن پیش فاکتور یا سیاهه مقدماتی گویند.

پیش پرداخت

- گاهی آمر از حق العمل کار درخواست می کند که قبل از فروش کالا مبلغی را به عنوان پیش پرداخت برای او بفرستد. حق العمل کار ممکن است یک چک یا سفته در قالب پیش پرداخت برای آمر ارسال نماید.
- آمر می تواند سفته یا چک را نزد بانک یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر فروش دین نماید و وجوه آنرا دریافت کند.
- رقم کارمزد مکسوره را می توان به حساب کالای امانی و یا حساب هزینه بدهکار نمود. پیش پرداخت مذکور از حساب فروشهای کالا کسر می گردد.

فصل هفتم

سیستم فروش اقساطی و اجاره خرید

مقدمه

عملیات اجاره خرید و اقساطی یک سیستم بازرگانی خرده
فروشی است که فروشنده توافق می کند کالا را به خوبی به
فروش برساند. از طریق سیستم اعتباری وسیله امکان پذیر

است.

دامنه توافق :

الف) شی در تصرف طبق شرایط معین مبلغ توافقی
بپردازد.

ب) انتقال مالکیت در آخرین قسط به خریدار

ج) فسخ قرارداد قبل از انتقال مالکیت

معقول بودن قرارداد اجاره خریدو

امضاء طرفین.

مفاد قرارداد اجاره خرید :

(۱) قیمت اجاره خرید مورد توافق

(۲) قیمت نقدي شي

(۳) تاريخ اتمام قرارداد

(۴) تعداد اقساطي که خریدار باید بپردازد.

(۵) شي موضوع قرارداد:

نکات قانوني

مهم در سیستم اجاره خرید

قیمت خرید اجاره ای: مبلغی که خریدار تحت قرارداد برای کامل شدن موضوع خرید و تحصیل مالکیت بپردازد.

خریدار: شخصی که مالکیت شی را طبق قرارداد منعقد

به دست خواهد آورد.

اجاره: مبلغی که خریدار به طور ادواری می پردازد.

مالك: شخصی که با پرداخت آخرین قسط ، مالکیت شی به خریدار انتقال می دهد.

هزینه کارمزد اجاره خرید: یا هزینه های

قانوني نسبت به قیمت اقساطي در هر سال.

$$Sc=Ci.r.i/100$$

هزینه اجاره خرید خالص: تفاوت بین قیمت خالص
اجاره خرید یا قیمت نقدي اشیاء .

روش معمول : خریدار باید

هر دو قیمت را کنار یکدیگر قرار دهد.

موقعی که شخصی کالا را خریداری می کند باید قیمت آن کمتر از حالت سیستم اجاره خرید باشد. علت آن رقم اجاره خرید

است که شامل کارمزدهایی است .

محاسبه کارمزد

هر قسط دو جزء دارد: الف) بخش نقدی آن ب) کارمزد
مشکل اصلی سیستم اجاره خرید محاسبه ادواری هر قسط
حالت اول: موجود بودن قیمت

نقدي کار مزد و قسط.

حالت دوم : موقعي که قيمت نقدي کالا و تعداد اقساط و مبلغ اقساط داده شود. لکن نرخ کار مزد معلوم نباشد.

کارمزدهاي پرداختي: تفاوت قيمت نقدي کالا

وکل مبلغ پرداختی در قرارداد.

مبلغ کارمزد به نسبت تصفیه نشده در پایان هر دوره مالی سد
سکن می گردد.

حالت سوم : مفروض بودن اقساط و نرخ کارمزد . اما

ارزش نقدی دارایی مشخص نباشد. اول قیمت
و کارمزد را پیدا کنیم. حساب دارایی با قیمت
نقدی بدهکار خواهد شد. در صورت مشخص

محاسبه می شود. کارمزد ۱۰٪ نسبت به ۱۰۰ ریال برای
سال: ۱۱۰/۱۰ ریالی می گردد.

حالت چهارم: محاسبه قیمت نقدی هنگامی که از جدول سالواره
استفاده شود و نرخ کارمزد اقساط مفروض

باشد. در چنین مواردی ، قیمت نقدی با ضریب مبلغ اقساط در

ضریب جدول و با اضافه نمودن مبلغ پرداخت اولیه به آن حاصل
می گردد.

ثبت عملیات حسابداری در دفاتر خریدار

در سیستم اجاره خرید به دو روش :

روش اول : حساب داراییها با قیمت نقدی موجود در هر يك از اقساط بدهکار می شود. و قیمت نقدی اولیه پرداختی به حساب داراییها

بدهکار خواهد شد. خریدار این واقعیت را دریافته که هیچ مالکیت

قانونی نسبت به داراییها تا آخرین قسط نپردازد، نخواهد داشت.

باید متذکر شویم که خریدار حساب دارایی خریداری

شده را با رقم نقدي بدهكار مي كند و اقساط را تحت روش سرمايه گذاري به طور تدريجي پرداخت مي كند. در حقيقت قبل از آنكه

آخري قسط را پرداخته باشد مالك

واقعي داراي مي باشد، در نتيجه استهلاك داراي را نسبت به كل قيمت نقدي محاسبه نمايد.

سندهاي روزنامه- دفاتر خريدار:

رديف	شرح	بدهكار	بستانكار
۱	دارايي بستانكاران - فروشنده ثبت معادل پرداخت اوليه	***	***

۲	بستانکاران - فروشنده	***	
	بانك	***	***
	پرداخت مبلغ اوليه		
۳	دارايي	**	
	هزينه كارمزد	**	
	بستانكاران - فروشنده	***	***
	سرسيد قسط		
۴	بستانكاران - فروشنده	***	
	بانك	***	***
	پرداخت قسط		
۵	هزينه استهلاك دارايي	**	
	استهلاك انباشته دارايي	**	**
۶	سود وزيان	***	
	هزينه استهلاك دارايي	**	**

روش دوم: در این روش ، خریدار دارایی را به معادل قیمت
نقدی بدهکار می کند و حساب بستانکاران فروشنده را بستانکار
خواهد کرد.

سندهای روزنامه به شرح زیر می باشد:

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	دارایی	***	***
	بستانکاران- فروشنده		
۲	بستانکاران- فروشنده	***	***
	بانک		
۳	هزینه کارمزد	**	**
	بستانکاران- فروشنده		
	منظور نمودن کارمزد نسبت به مانده		
۴	هزینه استهلاک دارایی	***	***
	استهلاک انباشته دارایی		
۵	سود و زیان	***	
	هزینه		

		استهلاك دارايي	۵
***		هزينه كارمزد	

	**	بستانكاران - فروشنده	۶
**			

ثبت حسابداري در دفاتر بانک فروشندگان

که قبلا بيان شده مالکیت کالا از فروشنده به خریدار تحت سیستم قرارداد اجاره خریده به منتقل

فروش معمولی ، فروش خود را تحت این سیستم مانند

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	بدهکاران - خریدار	***	
	اجاره فروش		***
۲	بانک	***	
	بدهکاران - خریدار	***	***
۳	بدهکاران - خریدار	**	
	در آمد کارمزد		**
۴	بانک	***	
	بدهکاران - خریدار	***	***
۵	در آمد کارمزد	***	
	سود و زیان	***	***
۶	اجاره فروش	***	
	عملکرد	***	***

عدم پرداخت اقساط و

تصاحب مجدد شي يا کالا

هنگامي که مشتري در پرداخت اقساط مقصور ورزد ، فروشنده

حق دارد که کالاي فروخته شده به روش اجاره خريد را مجددا
پس گرفته و آن

را تصاحب نماید. اساس عملیات اجاره خرید این است که کالا فقط با پرداخت آخرین قسط از فروشنده به خریدار منتقل می

گردد. در صورت کوتاهی در پرداخت ، فروشنده این حق

را براي خود كه اشياء فروخته شده را مجددا تصاحب كند.
دير كرد اقساطي قبلي را نيز بپردازد. فروشنده يا تمام شي يا

فقط قسمتي از آن را تصاحب خواهد

کرد. مالکیت مجدد تمام اشیاء را " حساب تکمیل مجدد به طور کامل " نامند.

حساب تمليك مجدد بخشي از کالا
بعضي اوقات فروشنده در روش اجاره فروش ممکن نیست تمام
اشياء

با کالا را تحت تصاحب نماید ولی فقط بخشی از کالا را
تصرف می کند و قیمت گذاری آن بستگی به توافق طرفین

دارد. تمام اسناد تا زمان عدم پرداخت اقساط

در دفاتر ثبت می شود سپس حساب فروشنده در سیستم اجاره
فروش با ارزش توافق شده یا کالا تملیک شده بدهکار می

گردد. و حساب دارایی با همان قیمت بستانکار خواهد شد.

هر تفاوت در حساب دارایی سود و زیان حاصله از عدم پرداخت اقساط می باشد که به حساب سود و زیان انتقال می

یابد. حساب موجودی کالا تملیک مجدد در دفاتر فروشنده با

همان روش موجودي کالا تملیک کامل انجام مي گيرد.

خدمات بعد از فروش

بعضي اوقات فروشنده متعهد مي گردد كه بعد از آنكه کالا يا شي تحت طرح اجاره خريد به خريدار

انتقال یافت در يك دوره معين تعميرات وخدمات مجاني انجام دهد. طبعاً هزینه هاي خدمات برآوردي در خلال دوره به

قيمت فروش اضافه مي شود. مبلغ چنين خدماتي بايد جدا از

حساب فروش نگهداري شود. رقم برآوردي به حساب بستانكار حساب جداگانه اي كه آن را "حساب معوق تعميرات" مي نامند.

هزينه هاي واقعي اين خدمات به ندرت با رقم برآوردي برابر مي باشد. براي

تعبیر این تعمیرات آن را به بهای تمام شده واقعی به حساب بدهکار می کنند با برآورد کمتر ، مانده این حساب باقی می

ماند و تخمین بیشتر ، مانده این حساب را ”بستانکار”

مي کند.

اگر مانده آن بستانکار، معمولاً به حساب سود و زیان بسته مي

شود و یا به سال آینده منتقل مي گردد. آن را جبران نمايد. به
علاوه موقعي که چنین عملیاتي به

طور یکنواخت بیش از یک دوره مالی رخ دهد، دوره تعمیرات از
اواسط سال بر اساس جاری و تمام سال بعد و اواسط سال سوم را
در بر گیرد.

حساب

عملکرد اجاره خرید

موقعی که عملیات و دادوستدهای متعددی وجود داشته باشد

و کالاهای فروش رفته ارزش کمی داشته باشد، فروشنده از روش

دیگری برای ثبت چنین معاملاتی

یعنی از طریق ثبت عملیات در دفاتر معین استفاده می کند.
هیچ حساب خاصی برای مشتریان اجاره خرید در سند های دو

طرفه منظور نمی شود. شرح اشیاء قیمت فروش بهای تمام
شده

یا قیمت فروش ثبت می گردد.
الف) به بهای تمام شده

بستانکار	بدهکار	شرح	ردیف	
		عملکرد اجاره خرید کالای فروش رفته اجاره خرید	۱	۱- برای فروش کالاها در سیستم اجاره خرید

***	بانك	۲	۲- براي دريافت اقساط
***	عملکرد اجاره خرید		
***	بدهي اقساط	۳	۳- براي بدهي اقساط ولي پرداخت نشده
***	عملکرد اجاره خرید		
***	كالاي تمليك شده	۴	۴- براي تصاحب مجدد كالا در اثر عدم پرداخت اقساط در سررسيد
***	عملکرد اجاره خرید		

	***	موجودي اجاره خرید	۵	۵- براي كالاي كه در اختيار مشتریان نیست به اقساط
***		عملکرد اجاره خرید		موجود نرسیده قرار مي گیرد

مانده حساب عملکرد اجاره خرید حاكي از سود وزيان اجاره

خرید است که به حساب سود و زیان منتقل می گردد.

ب) به بهای فروش

در این روش مانند بهای تمام شده است موقعی که کالا ها به قیمت یا قیمت مقدماتی

واقعي سندهاي انجام مي پذيرد. بدین ترتيب
مازادها نسبت به بهاي تمام شده در تاريخ
انجام مي پذيرد. تا سود از عمليات و داد

وستد هاي اجاره فروش مشخص و تعيين گردد.

بستانكار	ر	شرح	رديف	
***	***	ذخيرہ موجودي كالاى آغاز دورہ عملکرد اجاره خريد	۱	۱- اضافات در موجودي كالاى پايان دورہ اجاره خريد (قيمت سياهه نسبت به بهاي تمام شده)

	***	عملکرد اجاره خرید	۲	۲- اضافات در موجودی کالای پایان دوره اجاره
***		ذخیره موجودی کالای پایان دوره		خرید (قیمت سیاهه نسبت به بهای تمام شده)
***	***	کالای فروش رفته اجاره خرید عملکرد اجاره خرید	۳	۳- مازاد قیمت فروش اجاره ای نسبت به بهای تمام شده

حساب سیستم بدهکاران و موجودی کالا

این سیستم درست مشابه سیستم بدهکاران و موجودی کالا در

حساب داری شعب می باشد. روش دیگری از محاسبه سود
وزیان شرکت که محصولات

متعددي را با ارزشهاي جزيي مي فروشند.

سرفصلهاي حساب اين روش :

حساب موجودي اجاره خريد

حساب بدهكاران اجاره خريد

حساب تعديلات اجاره خريد

روش اقساطي

در روش اقساطي فروش فوري

است یعنی قیمت آن به جای اینکه یکجا پرداخت گردد در طی
وصول می گردد. در این روش مالکیت فوراً به خریدار انتقال

می یابد و فروشنده را از دست می دهد.

اگر خریدار در پرداخت اقساط خود قصور ورزید فروشنده نمی تواند تصاحب نماید اما می تواند مانده بدهی خود را تعقیب نماید.

روش اجاره خرید وروش اقساطی
در دفاتر خریدار به شرح زیر ثبت

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	دارایی پیش پرداخت کارمزد بستانکاران - فروشنده	*** **	***
۲	بستانکاران - فروشنده بانک	**	**
۳	هزینه کارمزد پیش پرداخت کارمزد	**	**

۱- خرید کالا تحت روش
خرید اقساطی

۲- پیش قسط اولیه به
فروشنده پرداخت گردد.

۳- محاسبه هزینه کارمزد
سال جاری

۴	بستانکاران – فروشنده بانک	**	**	۴- پرداخت قسط
۵	هزینه استهلاك دارايي استهلاك انباشته	**	**	۵- محاسبه استهلاك سال جاري در دارايهاي استهلاك پذير
۶	سود وزيان هزینه استهلاك دارايي هزینه کارمزد	***	** **	۶- بستن حساب هزینه ها
				سندهاي ۳-۴-۵-۶ در سالهاي بعد تا آخرين قسط پرداخت مي گردد.

زیر در دفاتر فروشنده ثبت می گردد:

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	بدهکاران-خریدار فروش اقساطی کارمزد معوق	***	** **
-۲	بانک بدهکاران-خریدار	**	**

۱- فروش کالا تحت
روش اقساطی

۲- دریافت پیش قسط
اولیه از خریدار

۳- دریافت کارمزد سال جاری	**	**	کارمزد معوق در آمد کارمزد	۳
۴- دریافت قسط	**	**	بانک بدهکاران - خریدار	۴
۵- بستن حساب در آمد کارمزد	**	**	در آمد کارمزد سود و زیان	۵
۶- بستن حساب فروش	***	***	فروش عملکرد	۶
سندهای ۳- ۴- ۵- ۶- در سالهای بعد تکرار می گردد.				

حساب فروش

- در فواصل معین یا موقعی که کالاهای امانی بوسیله حق العمل کار فروخته شد، حق العمل کار یک صورت حساب برای آمر ارسال می کند که به آن صورت حساب فروش گویند در این صورت حساب، مبالغ دریافتی حاصل از فروش، هزینه های انجام شده توسط حق العمل کار، کمیسیون فروش، پیش پرداختها و مانده حسابی که آمر باید در سررسید دریافت کند و میزان موجودی کالای فروش نرفته، نشان داده خواهد شد. آمر از روی
- آمر از روی این صورت حساب فروش، سندهای روزنامه در ارتباط با کالای امانی صادر و ثبت و نگهداری می کند. او همچنین می تواند سود و زیان ناشی از معاملات را معین نماید.

- آمر حق العمل فرد حق العمل کار را نسبت به فروش پرداخت می کند حق العمل را نسبت به درصد ثابتی از فروش طبق شرایط و قرارداد منعقدہ پرداخت می کند. این حق العملها ممکن است ساده یا عادی ، خاص یا پوششی و یا اعتباری باشد .
- حق العملهای عادی یا ساده در هر مرحله از انجام فروش بوسیله آمر پرداخت می گردد و معمولاً نسبت به فروش انجام می گیرد ، انگیزه بیشتری را برای افزایش فروش در بردارد . حق العمل خاص یا پوششی موقعی پرداخت می گردد که رقم قابل ملاحظه ای فروش صورت گرفته باشد.

اعتباری یا نسبه

- حق العمل کار انتظار ندارد که کالاها را بصورت اعتباری یا نسبه به فروش برساند ، اگر آمر اجازه فروش نسبه را داده باشد ، هرگونه زیان و ضرری که ناشی از مطالبات سوخت شده یا مشکوک الوصول حاصل شود ، هزینه ها باید از سوی آمر جبران شود. برای اجتناب از چنین هزینه هایی حق کمیسیون فوق العاده ای به حق العمل کار به نام حق تضمین پرداخت خواهد شد که او مسئولیت جبران چنین هزینه هایی را بنماید. در چنین مواردی آمر فروش ناخالص را دریافت می کند که ممکن است پوششی یا غیر پوششی باشد. این حق العمل روی کل فروش محاسبه می گردد .

الف) ثبت حسابداری برای عملیات حق العمل کاری به روش بهای تمام شده در دفاتر آمر

- آمر در این رابطه دو چیز را می خواهد بداند که عبارتند از :
- مشخص و معین بودن سود یا زیان حاصله از عملیات حق العمل کاری که بوسیله حق العمل کار انجام می شود.
- تسویه حساب با حق العمل کار یعنی رقمی که باید به عنوان بدهی به آمر پردازد.

ارزش کالای فروش نرفته (به بهای فروش) یا موجودی کالای پایان دوره کالای امانی نزد حق العمل کار

- اگر تمام کالاهای ارسالی از سوی آمر بوسیله حق العمل کار تا پایان دوره مالی بفروش نرسد، کالای فروش نرفته به حساب آمر منظور می شود. کالای فروش نرفته در اختیار حق العمل کار باید به بهای تمام شده یا قیمت بازار، هر کدام که کمتر باشد، ارزش گذاری گردد.
- بهای تمام شده شامل کلیه هزینه های غیر تکراری متحمل شده بوسیله آمر و حق العمل کار می باشد و نحوه محاسبه آنها به شرح ذیل می باشد:
- الف: به تناسب تعداد فروش نرفته از بهای تمام شده
- ب: به تناسب هزینه های انجام شده بوسیله آمر و حق العمل کار وارد انبار حق العمل کار می گردد.
- موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار = بهای تمام شده آن + تناسبی از هزینه های غیر تکراری

● مثال ۱-۶- آقای الف در تهران ۱۰۰ دستگاه دوچرخه که بهای تمام شده آن ۹۰۰۰ ریال است برای حق العمل کار خود در آبادان براساس قرارداد حق العمل کاری ارسال می کند. آقای الف مبلغ ۳۰۰۰ ریال هزینه حمل و ۳۰۰۰ ریال هزینه بارگیری و ۴۰۰۰ ریال بیمه آنرا پرداخت نمود.

● حق العمل کار آقای ب مبلغ ۱۰۰۰ ریال بابت بارگیری و هزینه تخلیه به مبلغ ۵۰۰ ریال آنها را پرداخت نمود. دوچرخه ها در انبار نگهداری می شود و ماهیانه ۱۰۰۰ ریال اجاره انبار را می پردازد. در پایان دوره مالی ۲۰ دستگاه دوچرخه فروش نرفته است. قیمت فروش دوچرخه در آبادان ۱۰/۰۰۰ ریال می باشد.

● مطلوب است: محاسبه قیمت موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار.

- مثال ۲-۶- آقای کاشانی کالاهایی را به ارزش ۰۰۰/۲۵ ریال برای حق العمل کار خود، نظری، در اصفهان فرستاد. او بابت حمل، بیمه و سایر هزینه های دیگر ۱۵۰۰ ریال پرداخت نمود، حق العمل کار یک سفته ۹۰ روزه به ارزش ۰۰۰/۲۰ ریال برای آمر صادر نمود. آمر سفته دریافتی را نزد بانک با پرداخت کارمزد ۱۵۰ ریال نقد نمود، آقای نظری صورتحسابی برای آقای کاشانی ارسال کرد که کلیه کالاهای امانی به ارزش ۳۵۰۰۰ ریال فروخته شده. او بابت کالاها ۲۰۰ ریال پرداخت و حق العمل کاری معادل ۲۰٪ روی فروش از آن کسر و مابقی را طی یک چک بانکی برای آمر فرستاد.
- مطلوب است: سندهای روزنامه و دفتر کل در دفاتر آمر و حق العمل کار.

ب) ثبت حسابداری برای عملیات حق العمل کاری (کالای امانی) به روش سیاهه

- آمر به عوض ارسال کالا به حق العمل کار با بهای تمام شده ممکن است آن را به بیشتر از بهای تمام شده سیاهه و ارسال نماید که این قیمت را سیاهه یا قیمت فروش نامیده اند. قیمت اضافی یا مازاد نسبت به بهای تمام شده معمولاً برای اقدام زیر باید محاسبه شود:
- موجودی کالای امانی آغاز دوره
- کالای ارسالی برای حق العمل کار
- کالای برگشتی به آمر توسط حق العمل کار
- موجودی کالای امانی پایان دوره

- مثال ۳-۶- آقای جلالی ۱۰۰ دستگاه اتومبیل اسباب بازی به طور امانی برای حق العمل کار خود آقای طاهری در هرمزگان ارسال نمود. بهای تمام شده یک اتومبیل اسباب بازی ۰۰۰/۱۵ ریال می باشد و قیمت سیاهه ۰۰۰/۲۰ ریال است. آقای جلالی ۰۰۰/۶ ریال بابت هزینه حمل و ۰۰۰/۲ ریال بابت بیمه آنها می پردازد.
- آقای طاهری یک چک به آقای جلالی به مبلغ ۰۰۰/۰۰۰/۱ ریال بابت پیش پرداخت ارسال نمود. ضمناً صورتحساب فروشی برای امر فرستاد که نشان می داد ۸۰ اتومبیل اسباب بازی به ارزش ۰۰۰/۲۲ ریال فروخته شده است.
- هزینه هایی که آقای طاهری پرداخته: ۰۰۰/۲ هزینه باربری ، ۰۰۰/۷ هزینه تخلیه و بارگیری ۰۰۰/۵۰ ریال هزینه اجاره انبار ، ۰۰۰/۳۰ ریال هزینه آگهی. آقای طاهری حق العمل ۵٪ نسبت به فروش دریافت می کند.
- مطلوب است: ثبت عملیات فوق در دفاتر آقای جلالی و آقای طاهری .

محاسبه موجودی کالای امانی پایان دوره :

- بهای تمام شده ۲۰ اتومبیل اسباب بازی به ارزش هر کدام ۰۰۰/۲۰ ریال ۰۰۰/۴۰۰
 - اضافه می شود: تناسبی از هزینه های غیر تکراری:
 - حمل توسط آمر ۰۰۰/۶
 - بیمه توسط آمر ۰۰۰/۲
 - هزینه باربری توسط حق العمل کار ۵۰۰/۲
 - هزینه باربری توسط حق العمل کار ۵۰۰/۷
 - جمع هزینه ۰۰۰/۱۸
 - برای ۲۰ اتومبیل اسباب بازی ۳۶۰۰
 - موجودی کالای پایان دوره
- $$\frac{۰۰۰/۱۸ * ۲۰}{۶۰۰/۴۰۰}$$

حسابداری خسارت و ضایعات حاصله از کالای امانی

- زمانی که آمر کالاهائی را برای حق العمل کار خود ارسال می کند ممکن است در خلال عملیات خسارات و یا ضایعاتی نسبت به کالاهای ارسالی بوجود آید. و چنین خساراتی در روی حسابهای آمر تأثیر می گذارد و هیچ تأثیری بر روی حسابهای حق العمل کار ندارد، بدین ترتیب آمر لازم است سندهائی صادر نماید تا بتواند این زیانها را تعدیل کند.
- این ضایعات و خسارات دو نوع می باشند:
- ضایعات و خسارات عادی
- ضایعات و خسارات غیر عادی یا فوق العاده

ضایعات و خسارات عادی.

- گاهی کالاها بطور عادی دچار خسارت خواهند شد اما در بعضی از موارد این نوع خسارات اجتناب ناپذیرند، مانند ضایعات و خسارات حاصله از تبخیر، کسری، شکستگی، کاهش و افت وزن این ضایعات را ضایعات عادی و معمولی نامند و بخشی از بهای تمام شده کالا را تشکیل می دهد. بدین ترتیب تعداد کالای خسارت دیده از کل واحدها کسر می شود. موقع محاسبه بهای تمام شده کالاهای فروش نرفته این هزینه های عادی و معمولی را باید مدخلیت داد.
- یعنی بهای تمام شده کالای فروش نرفته به طور متناسب در اثر این نوع خسارت و ضایعات حادث شده افزایش می یابد.

زمانی که خسارات و ضایعات عادی و معمولی وجود دارد، موجودی کالای امانی پایان دوره به شرح زیر محاسبه می گردد.
جمع بهای تمام شده کالای ارسالی + جمع هزینه های غیر تکراری

ارزش موجودی کالای فروش نرفته
و یا می توان به طریقه زیر محاسبه کرد:

جمع واحدهای کالای ارسالی - تعداد واحدهای خسارت دیده

جمع ارزش کالای ارسال شده

تعداد کالای دریافتی سالم توسط حق العمل کار

ارزش موجودی کالای فروش نرفته
برای خسارات و ضایعات عادی و معمولی سندی صادر نمی شود و از بابت آن ثبتی در دفاتر صورت نمی گیرد.

تعداد موجودی کالای امانی پایان دوره

- مثال ۴-۶- آمری کالائی به وزن ۵۰۰ کیلوگرم به ارزش هر کیلوگرم ۲۰۰ ریال را برای حق العمل کار خود ارسال می کند. وی بابت هزینه حمل و بیمه ۰۰۰/۴۰ ریال پرداخت می کند. حق العمل کار ۳۰۰ کیلوگرم آن را از قرار هر کیلوگرم ۳۵۰ ریال فروخت و مبلغ ۰۰۰/۱۰ ریال بابت هزینه تخلیه و بارگیری آن و مبلغ ۰۰۰/۲۰ بابت اجاره انبار و ۰۰۰/۱۰ ریال به عنوان هزینه های فروش و آگهی پرداخت نمود. ضایعات عادی و معمولی در اثر کسری ۵۰ کیلوگرم است.
- مطلوب است محاسبه موجودی کالای فروش نرفته که در دفاتر آمر باید ثبت گردد.

ارزش موجودی کالای فروش نرفته :
بهای تمام شده ۵۰۰ کیلوگرم از قرار هر کیلوگرم ۲۰۰ ریال
۰۰۰/۱۰۰

اضافه می شود: هزینه های غیر تکراری :

۰۰۰/۴۰

هزینه حمل و بیمه

۰۰۰/۱۰

هزینه تخلیه و بارگیری

جمع کل هزینه ها

۰۰۰/۵۰

۰۰۰/۱۵۰

مقدار واقعی آماده برای فروش : ۴۵۰ = (کیلوگرم ضایعات ۵۰ - ۵۰۰ کیلوگرم)
جمع ارزشی کالای ارسال شده

تعداد موجودی کالای

ارزش موجودی کالای فروش نرفته
امانی پایان دوره

~~تعدادی کالای دریافتی سالم توسط حق العمل کار~~

۰۰۰/۵۰ = ۱۵۰

ارزش موجودی کالای فروش نرفته

-۳۰۰ = ۱۵۰

تعداد کالاهای فروش نرفته

حساب موجودی کالای امانی پایان دوره ۰۰۰/۵۰
۴۵۰

۰۰۰/۵۰

حساب کالای امانی

ضایعات و خسارات غیر عادی یا فوق العاده

- زمانی که ضایعات یا خسارات به کالاها ناشی از حوادث و بلایای طبیعی و یا دور از انتظار باشد، چنین خساراتی را معمولاً خسارات غیر عادی یا فوق العاده گویند مانند زیان حاصله از آتش سوزی، سیلاب، زلزله، جنگ و غیره.
- این هزینه ضایعات در محاسبه موجودی کالای فروش نرفته محاسبه می شود و به حساب کالای امانی بستنکار و به حساب زیان های غیر مترقبه بدهکار خواهد شد. آنگاه مانده این هزینه ها به حساب سود و زیان انتقال می یابد.
- بعضی از تجار برای جبران خسارات ناشی از این حوادث سیاست بیمه ای را برای کالای ارسالی انتخاب می کنند و بیمه در قبال این حوادث جبران خسارت می نماید.

- مثال ۵-۶- کالای ارسالی بر اساس قرار داد حق العمل کاری برای حق العمل کار ۱۰۰۰ کیلوگرم از قرار هر کیلوگرم ۱۰۰ ریال می باشد. هزینه های پرداخت شده به وسیله آمر عبارتست از هزینه حمل ۵/۰۰۰ ریال و بیمه ۳/۰۰۰ ریال و ۲۰۰ کیلوگرم از کالاها در راه در اثر تصادف دچار حادثه شد و خسارت دید. از شرکت بیمه ۱۵/۰۰۰ ریال ادعای خسارت شد. حق العمل کار ۷۰۰ کیلوگرم آن را از قرار هر کیلوگرمی ۲۰۰ ریال فروخت و هزینه تخلیه ۲/۰۰۰ ریال ، اجاره انبار ۵/۰۰۰ ریال و هزینه فروش ۳/۰۰۰ پرداخت نمود.
- مطلوب است : ثبت سندهای روزنامه در ارتباط با موجودی کالای فروش نرفته و در راه در دفاتر آمر

ارزش موجودی کالای امانی پایان دوره :

- بهای ۱۰۰ کیلوگرم از قرار هر کیلوگرم ۱۰۰ ریال
۰۰۰/۱۰۰
 - اضافه می شود: هزینه های غیر تکراری قبل از خسارت
حمل ۰۰۰/۵
 - بیمه ۰۰۰/۳
 - جمع هزینه ها ۰۰۰/۸
 - جمع بهای تمام شده ۱۰۰۰ کیلوگرم ۰۰۰/۱۰۸
 - کسر می گردد: رقمی که در ارتباط با ۲۰۰ کیلوگرم مفقود شده است
$$\frac{۰۰۰/۱۰۸}{۶۰۰/۲۱} =$$
 - اضافه می شود: هزینه های غیر تکراری بعد از خسارت (هزینه تخلیه):
۰۰۰/۲
 - بهای تمام شده ۸۰۰ کیلوگرم ۴۰۰/۸۸
 - کالای فروش نرفته
 - بهای تمام شده کالای فروش نرفته
ریال
- $۱۰۰ - (۷۰۰ + ۲۰۰) = ۱۰۰$
۰۵۰/۱۱ ۴۰۰/۸۸ ۱۰۰

روش ستونی (آماری)

- روش ستونی انتظامی یک ترکیبی از روش بهای تمام شده و روش سیاهه است . تحت این روش ؛ دو ستون در هر طرف حساب کالای امانی وجود دارد.
- این دو ستون برای ثبت بهای تمام شده و سیاهه برای کالای ارسالی و موجودی های کالای آغاز دوره و پایان دوره است. ستون فوق العاده و اضافی برای قیمت سیاهه در نظر گرفته می شود که معروف به ستون انتظامی است.
- از نظر حسابداری این ستون مهم نمی باشد و فقط برای این تهیه می شود که سود هر فقره را نشان دهد در صورتیکه حساب کالای امانی به قیمت سیاهه ثبت شود.

- مثال ۶-۶- آقای الف ۵۰۰ عروسک برای حق العمل کار خود آقای ب ارسال می کند و صورت حسابی برای او ارسال میکند که نشان می دهد قیمت هر عروسک ۴۰۰ ریال است در صورتیکه بهای تمام شده آن ۳۵۰ ریال می باشد.
- آقای الف ۷۵۰۰ ریال هزینه حمل و بیمه برای آن پرداخت می کند. در راه ۵۰ عروسک مفقود شد و آقای ب ۹۰٪ بهای تمام شده عروسکها را از شرکت بیمه خسارت دریافت کرد. آقای ب ۴۰۰ عروسک را با قیمت سیاهه فروخت و ۳۰۰۰ ریال هزینه های فروش آنرا پرداخت نمود او پس از کسر ۲۰٪ حق العمل روی فروش بقیه صورت حساب را پرداخت نمود.
- مطلوب است : تهیه حساب کالای امانی ، حساب موجودی کالای امانی پایان دوره ، حساب کالای خسارت دیده در دفاتر آمر به روش ستون انتظامی.

<u>بهای تمام</u>	<u>قیمت سیاهه</u>	<u>ارزش موجودی کالای پایان دوره ی و زیان حاصله از کالای خسارت دیده شده</u>
---	۰۰۰/۲۰	۵۰۰ عروسک از قرار هر عروسک ۴۰۰ ریال
۰۰۰/۱۷۵	---	۵۰۰ عروسک از قرار هر عروسک ۳۵۰ ریال
۵۰۰/۷	۵۰۰/۷	اضافه می شود: هزینه های غیر تکراری
۵۰۰/۲۰۷	۵۰۰/۲۰۷	قیمت ۵۰۰ عروسک
		قیمت کالا (عروسکهای خسارت دیده)
۲۵۰/۱۸	۷۵۰/۲۰	۵۰۰/۲۰۷ = _____
۲۵۰/۱۸	۷۵۰/۲۰	کالای خسارت دیده
		موجودی کالای پایان دوره
		۵۰۰/۱۸۲ = _____ = ۲۵۰/۱۸

$$= ۵۰۰(۴۰۰ + ۵۰) = ۵۰$$

تعداد موجودی کالای فروش نرفته

برگشت کالا از حق العمل کار به آمر

● اگر تمام و یا قسمتی از کالاهای ارسالی به حق العمل کار به آمر عودت و برگشت داده شود ، باید به حساب بهای تمام شده در دفاتر آمر ثبت گردد و تمام هزینه های انجام شده از قبیل هزینه حمل و بیمه ، تخلیه و بارگیری و بسته بندی باید به عنوان هزینه های از دست رفته تلقی گردد.

● در این صورت در دفاتر آمر چنین سندی صادر می گردد.

● حساب کالای ارسالی

● حساب کالای امانی

● برگشت به بهای تمام شده (کالای ارسالی)

حسابداری کالای امانی به صورت سیستم دائمی

- در این روش هنگام ارسال کالا برای حق العمل کار سندهای زیر صادر می گردد:

- مثال ۶-۷- آقای محسنی ۱۰۰ دستگاه نجاری به ارزش ۵۰۰/۰۰۰ ریال برای حق العمل کار خود آقای افشار به بهای تمام شده به اضافه ۲۰٪ سیاهه نمود امر ۵۰/۰۰۰ ریال هزینه حمل پرداخت نمود آقای افشار هزینه هایی به مبلغ ۵۰۰۰ ریال هزینه های راه آهن ، ۵۰۰ ریال هزینه باربری تا انبار خود را پرداخت و کالاهای ارسالی را دریافت نمود. او یک صورت حساب فروش برای امر فرستاد که در آن :
- ۲۰ دستگاه بخاری را به مبلغ ۱۲۰/۰۰۰ ریال نقد فروخت .
- ۵۰ دستگاه بخاری را هر کدام ۶۵۰۰ ریال بطور نسیه فروخته است .
- ۱۰ دستگاه بخاری برای خودش به ارزش هر کدام ۶۱۰۰ ریال منظور نمود.
- حق العمل کار پس از کسر ۵٪ حق العمل روی صورت حساب فروش و ۱۵٪ برای مازاد فروش بیش از قیمت سیاهه ، حق العمل دریافت خواهد کرد .
- مطلوب است ثبت عملیات در دفاتر آمر .

محاسبه ارزش موجودی کالای امانی پایان دوره

۰۰۰/۱۲۰

۰۰۰/۱۰

۱۰۰/۱

۱۰۰/۱۳۱

۰۰۰/۱۲۰

۰۰۰/۳۲۵

۰۰۰/۶۱

۰۰۰/۵۰۶

۰۰۰/۴۸۰

۰۰۰/۲۶

$$۰۰۰/۴۸۰ * \%۰.۵ = ۰۰۰/۲۴$$

● بهای ۲۰ دستگاه به ارزش هر یک ۶۰۰۰ ریال
● اضافه می شود: تناسبی از هزینه ها

● هزینه های آمر * ۵۰۰۰۰

● هزینه های حق العمل کار * ۰۰۰/۵۵

● جمع ارزش موجودی کالای امانی پایان دوره

● محاسبه حق العمل

● فروش ۸۰ دستگاه بخاری

● نقدی

● نسیه ۶۵۰۰ * ۵۰

● فروش ۶۱۰۰ * ۱۰

● جمع فروش

● صورتحساب ۸۰ دستگاه هر کدام ۶۰۰۰ ریال

● ریال ۳۹۰۰ = ۰۰۰/۲۶ * \%۱.۵

$$۰۰۰/۲۴ + ۳۹۰۰ = ۲۷۹۰۰$$

پایان